

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLE
ÅRSSKRIFT 1969

STATENS PÆDAGOGISKE STUDIESAMLING

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT

Dag og dåd er kæmperim

1969

Den lille lue

I en tid, hvor det tit kan se ud,
somom alting forgaar,
er der simple, usynlige ting,
som bestandig består.

Det er selve det drejende døgn
og det ilende aar,
det er solen og regnen som vexler
idag som igaar.

Det er noget i sindet, som trodser
systemer og kaar
og forener lidt mere end
ensidig alvor formår.

Lad os tænde en lue,
og øge den aar efter aar,
for de latterligt smaabitte ting,
som de store forsmår,
men hvori de luner, som livet består i,
består.

Kumbel.

Nedenstående er uddrag af et foredrag, jeg holdt på Glamsbjerg Fri- og Efterskole den 29. oktober. Sproget er ikke rettet til skriftligt brug, men jeg håber, at der alligevel vil være så megen sammenhæng i disse uddrag, at der fremkommer en mening.

T. Balle Christensen.

Hvem skal opdrage - samfundet, skolen eller hjemmet?

Der er to muligheder for at tale om friskolens placering eller stilling i det kommende samfund. Enten finde og formulere den ide, det ideal, som friskolen kan samle sig om som sit mål og opgave, eller nøgtern undersøge, hvordan samfundet tegner til at blive, og da spørge: Er der i det kommende samfund en opgave, som friskolen kan og bør tage sig på? Det er det sidste, dette foredrag vil beskæftige sig med.

At samle sig om den ide eller det ideal, som kan eller bør være friskolens, er fristende og kan måske undertiden være en nødvendig opgave. Alligevel frygter jeg den. Jeg tror ikke, man skal lave dogme eller trosbekendelse, med mindre man er truet. Men er friskolen truet? Det er ikke et spørgsmål om dens ydre eksistens, men et spørgsmål om det skoleliv, der leves i friskolen. Er det truet?

Lad en debat herom hvile til en anden gang, i stedet kan man eftertænke, hvad Jakob Knudsen engang har givet udtryk for, at hvor en ide mister sin ånd, bliver den til politik. Det er det samme som dogme, og måske kan man da spørge: hvor er dens plads i livet. Et dogme kan føre samme vej som den, professor Vilh. Grønbech engang bedømte en kulturperi-

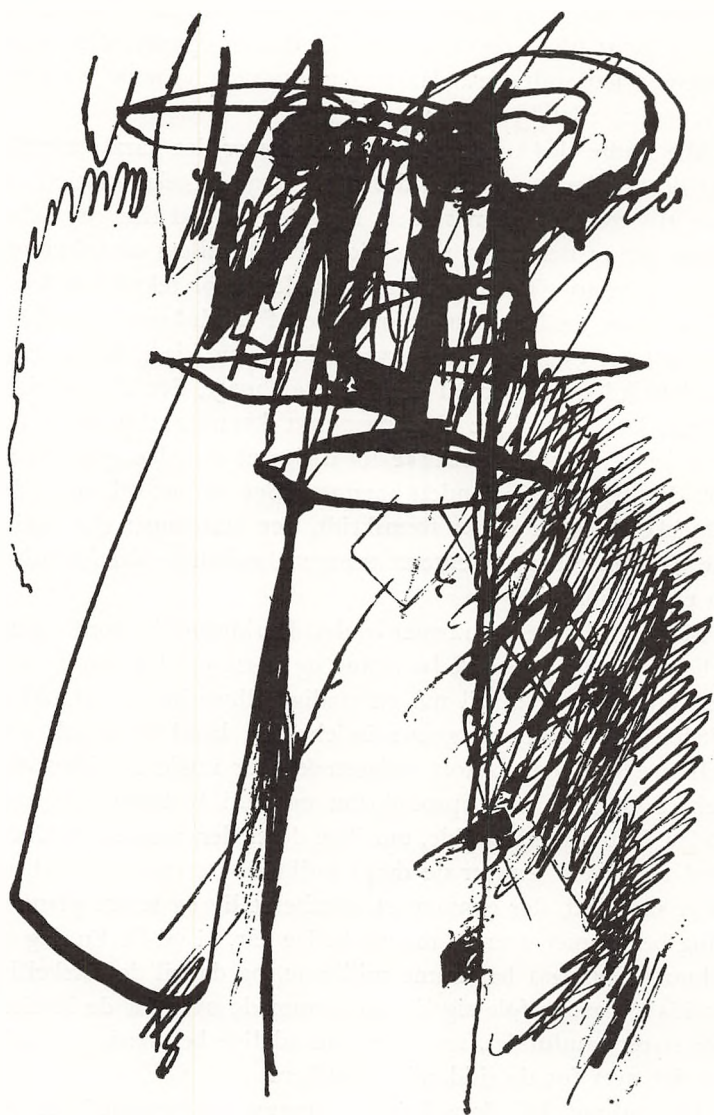
ode med. At da man ville bevise Guds eksistens, var han død.

Tilbage bliver at prøve at belyse vort samfund, og hvad det tegner til at blive, og da spørge: Er der en opgave, der er friskolens? Med andre ord: Hvem skal opdrage børnene. Samfundet, skolen eller hjemmet?

Alle andre dækkende udtryk til trods er det karakteristiske ved det moderne samfund det slidte begreb: teknokratiet? At lette tilværelsen ved maskiners hjælp er en god ting, og i den henseende er der ingen principiel forskel mellem en spindérok og en jetmotor. Teknokratiet indtræder, hvor teknikken knyttes sammen med en stadig forøgelse af produktion og økonomi, og hvor denne forøgelse ved teknikkens hjælp bliver samfundets ledetråd. Der vil den blive en magt, der får politiske følger. Det alvorligste skæringspunkt kommer der, hvor det ikke længere er det politiske liv dirigeret af folkestyrets kræfter, der bestemmer landets menneskelige ve og vel, men det tekniske og økonomiske fremskridt, der bestemmer det politiske. Folkestyret repræsenteret gennem forskellige partier bliver da en illusion.

Man kan frygte, vi nærmer os det skæringspunkt, fordi vi må arbejde på »stadig større fremgang og større produktion og fuld beskæftigelse, og dertil må en stadig udbygning af teknikken hjælpe os.« Citationstegnene indeholder, hvad jeg fandt som fællesnævner ved et stort vælgermøde for nogle år siden. Enkeltvis er fremskridt, produktion og fuld beskæftigelse store goder. Det ville gå os ilde, om ikke de er der, men sat sammen med teknikken ændrer de deres indhold. De tegner et billede af et samfund, der gennem et tekniseret liv og stram planlægning bestemmer over de menneskelige kår, vi vil få. En dag vil teknokratiet også bestemme midlerne, og da vil de forskellige politiske partier føle sig lige så fremmede over for de kræfter, der styrer samfundet, som den almindelige befolkning ofte føler det over for de siddende politikere.

Et samfund, hvis fremskridt er knyttet sammen med det tekniske og det økonomiske, må opdrage sine borgere til at leve op til kravene. Det vil ske gennem skolen og omfanget af dens

undervisning. Det er da også typisk, at den forlængede tvungne undervisning blev fremhævet både til højre og til venstre i folketinget. At partier krydsede oprindelige ideologier om den enkeltes personlige frihed, og at en ny vurdering blev lagt i ordet social, bekymrede ingen. Det gælder jo samfundets fremtidige trivsel.

Hvor moderne og demokratiske ordene end formuleres, så er de i indhold ikke anderledes end den enevældige konges formålsparagraf til skoleloven af 1814, hvor det siges, at skolen skal gøre befolkningen til nyttige borgere. Teknokratiet vil gøre samfundet til et diktatur, hvis middel er at dygtiggøre borgerne, så maskineriet kan fungere. Skolen er midtpunkt i tidens debat.

Nu må det politiske liv konsekvent være bundet af sit eget mål, der er bestemt af økonomi og produktion, og sluttelig må det stile efter uddannelse af de bedst begavede børn. De klarer sig nu nok endda. Det indser man også, og det sociale aspekt bliver da presset ind. Man må fra samfundet side tvinge de ringere udrustede gennem en uddannelse, der må have det mål, at de kan lære at klare sig. Målet er imidlertid galt. Fra at være en bevilgende myndighed optræder samfundet nu som opdrager.

Man har i øvrigt glemt en væsentlig ting: evnerne. Forskellen mellem den bedre og ringere udrustede har altid været og vil altid være, men uden undervisningspligt fandt vel hver sin mulighed for at være til, uden at det blev vurderet efter evnerne, men blot efter, hvad hver enkelt ville. Når forskellen alligevel vil være der efter en differentieret og længere tvungen undervisning, er det kun evnerne, der kan have skylden, og det eneste, man ikke selv kan gøre for, men helt er afhængig af Vorherre i, bliver grundlaget for ens værdi i det kommende samfund.

Baggrunden for de såkaldte studentoprør i den vestlige verden var bl. a., at man ikke gennem sin uddannelse ville betragtes som produktionsenheder. Det er dog en tanke værd i denne forbindelse.

Hvor er så skolen placeret i dette spil? Et fortræffeligt udtryk kalder skolen for hjemmets forlængede arm. Den skal tage sig det på, som forældrene ikke magter eller formår i børnenes udvikling til mødet med livet i samfundet. Det er en smuk og sand opgave, men netop der må skolen tage stilling. Hvad er dens drivkraft? Målet, som samfundet stiller, eller forventningen, som forældrene kommer med?

Er det samfundets mål, som her er formuleret, vil skolen komme til at fungere som et sugerør, hvorigennem samfundet henter sin fremtidige produktionsenhed? Man kan ikke svare, at skolen har sin egen metode og pædagogik, for så væsentlige de end er, vil målet dog altid være det, der tæller. Det daglige liv dikteret af erhvervslivet taler da også altid om målet. Derfor beklager man, at børnene kan for lidt, når de kommer ud af skolen. Det er muligt. Men er det ikke rimeligt at få afgjort, hvad de kan for lidt af. Måske tilkommer det erhvervene at give dem den manglende viden. Skolen må altså gøre op med sig selv, om den er sugerør for det kommende samfund, eller den er forældrenes medhjælp.

Netop i disse dage er der en debat om forældrenes indflydelse, og det kan være et godt tegn. Man må blot gøre sig klart, hvad man mener dermed. Forældreindflydelse er ikke at gøre lærerne til forældrenes stik-i-rend dreng. Forældreindflydelse er, at skolens verden bliver til i et møde mellem forældrenes forventning og lærernes d. v. s. skolens mål. Der skal være en gensidig tillid og respekt. Men om nu forældrenes ønske går mod, hvad samfundet kunne ønske, hvad så? Ender en sådan strid med, at skolen vil diktere, hvad den kalder det almene, da er den gået over sin grænse, for da er den trådt i hjemmets sted og blevet barnets opdrager og har ikke villet nøjes med at være medhjælper.

Man skal aldrig kimse ad en ordentlig pædagogisk uddannelse, ej heller — ja, langt mindre ad en ordentlig viden, det er altid at ønske, at lærerne får den. Men hvis læreren tror, at hans pædagogiske forudsætninger er af større værdi end forældrenes omsorg, da har han placeret sig på det sted, hvor han

bliver formynder. Man kan derfor frygte, hver gang et sagkyndigt d. v. s. lærersammensat udvalg alene skal behandle skolens mål og indre liv. De kan behandle skolens arbejdsgang, det er deres fuldstændige og enerådende domæne.

At behandle skolens mål og indre liv uden om forældrene er at tænke på børnene som løsrrevne størrelser og glemme, at deres baggrund dog stadig er det miljø, vi kalder et hjem. Al nutidens debat om hjem, ægteskab o. s. v. til trods, er ansvarligheden stadig lagt på forældrene, og nutidens arkitekter synes da også at tænke i baner, der peger i retning af et familieliv samlet i et centralt rum for børn og forældre i fællesskab. Hjemmet eksisterer altså i en eller anden form, og det kan ikke være skolens opgave at lade børnene få en fornemmelse af, at deres hjem ikke duer, hvor ringe så end nogen vover at vurdere det, højst, at der er ting, skolen skal hjælpe med til, fordi hjemmet ikke kan overkomme det.

Fra skolens side vil man formentlig indvende, at denne holdning forudsætter en meget snæver kontakt med hjemmene, men at denne kontakt er umulig, fordi skolerne er for store. Svigter kontakten, bærer forældrene den væsentlige del af skylden, men er skolerne for store, så skyldes det ikke forældreønsker. Hvorfor er de da blevet så store? Vi bliver nødt til at tale om selve skolens undervisning. Er der grænser for, hvad skolen kan og skal tage ind under sin del af barnets verden?

I den gældende lov er der en frihedsparagraf. Et barn kan fritages for undervisning i kristendomskundskab, hvis forældrene har en anden holdning til sagen. Det er anerkendelse af, at skole og hjem mødes på et væsentligt plan, og forældreønskerne skal respekteres. Helt i samme ånd er den lovgivning, der giver adgang til private skoler uanset om de ledes af ideologier eller blot efter forældreønsker om selv at råde over skolens størrelse. Udnyttes denne lov til det yderste, ville det danske skolebillede blive ret broget, men den risiko skal være velkommen, alene fordi den kan hindre, at det hele skal blive en ensartet grå masse.

Hvad der her skal hævdes, er imidlertid, at der i skolens

fagtrængsel, og det er den, der har ført til de store skoler, findes fag, som med tiden er kommet til, fordi de er inspireret af den moderne verdens økonomiske og tekniske indretning eller har en karakter af opdragelse, der indeholder det moderne samfunds ide om opdragelse. Skal der ikke være en mulighed for at afvige fra denne fagtrængsel, fordi man har en anden mening om, hvad almen dannelse er?

Der er flere områder, man kan diskutere. Hvad med det såkaldte musiske? Man arbejder her med særskilte discipliner. Det må være en misforståelse. Det musiske er snarere udtryk for en metode og en livsform end for en disciplin. Der er færdselslære, seksualundervisning m. m. Men omfatter de ikke dele af det fælles liv, der springer ud af, at man hjælper hinanden, og er seksualundervisning ikke snævert bundet til den moral, der er karakteristisk for det enkelte hjem? Kommer de skolen ved som fag? Der er faget orientering. Mon den far, der skal fortælle sit barn om 2. verdenskrig, inddrager både Danmarks økonomi, biologi o. s. v. Han vil nok belære sit barn om alle disse begreber, men med en ting ad gangen. Lad nu være at svare: Faderen vil altså terpe. Det er lige netop det, han ikke vil, han vil derimod tage sig den tid, det tager at fortælle sit barn om disse ting, til barnet har oplevet det, d. v. s. erkendt det. Og her er vi nået til et grænseområde mellem fag og metode: Gruppearbejdet. Forældre med sans for, at børnene lærer ved meddelelse og samtale, vil næppe lade dem løse et problem, der slet ikke er et problem, der hører hjemme i deres verden, men en ting, de skal oplyses om, ved at lade dem løse det i en gruppe, hvor det vil ende med, at den stærkere dominerer, og det mindre lyse hoved blot snakker efter.

Hvad ville forældrene da undervise i, om de kunne? Det, der for dem er summen af de erfaringer, det har vist sig at være gavnligt for mennesker i vort land at have, så det kan være et frit menneske uden hensyn til den livsstilling, man valgte sig. Det skulle være unødvendigt at remse en liste op, da den vel altid vil skifte, så den afspejler ens eget slægtleds tid, men den vil altid indeholde så fundamentale ting som at kunne

læse — ikke blot bogstaver, men ordenes liv og mening, at kunne udtrykke sig skriftligt og at kunne behandle tal. Der er en viden, der ikke blot er tradition, men selve grundvolden for, at vi ikke er hvemsomhelst, men hører hjemme i vor bestemte kulturkreds. Den viden hentes i dansk litteratur, i historien og i kristendomskundskab. Der er færdigheder, der hjælper et barn til at klare sig i en snæver vending. De kan hentes i et værksted og et køkken, men dog også andre steder. Endelig er der i vore dag en viden om at finde og slå efter i en bog.

Lytter man sig til disse ting, ser man, at de netop dækker, hvad et forældrepar ville belære deres barn om, dersom de havde tid og kunne, uden hensyn til, hvad barnet valgte af erhverv senere hen. Man kan kalde det en almen viden, og det tilmed en, der naturligt vokser ud af, hvad der tidligere har været levet. Det kalder man den historiske forbindelse. Menne-sket ved nemlig ikke andet, end hvad det ved bagud.

I skolen mødes to verdener, hjemmet og samfundet. Derfor er det i så konkrete ting som fag, det afgøres, om det er samfundet eller hjemmet, der skal opdrage børnene.

Hjemmets holdning over for barnet kan karakteriseres ved, at i hjemmet er det hverken et led i en produktionsenhed eller en elev i skolen, men det er noget specielt. Det er et barn. Dets værdi er alene afgjort ved, at det hører til. Det veludrustede og det ringere udrustede barn er lige velansete hos forældrene. I fællesskabet med de øvrige familiemedlemmer er der ingen værdimåler, der skelner mellem Per og Poul.

I hjemmet møder dette barn sine forældre. De står for noget. De er ikke automatiske maskiner, der blot fodrer, klæder på o. s. v. De var dem, der afgjorde tingene, mens børnene var små. De var vejlederne, selv om de vel med årene måtte vejlede ved samtaler og i samliv. En dag glider de i baggrunden, fordi barnet er blevet voksent og selv må tage stilling. Men gennem det hele er de forældre, der står for noget, og sådan er de husket uden hensyn til, hvad fremmede ellers vurderer dem til.

Hjemmet har sin forlængelse i skolen. Læreren står for noget, måske så neutral en ting, at han vil, at børnene skal vide

det, han fortæller dem, men det vil han altså også. Det er hans engagement, han fortæller børnene med. Måske tog han undertiden fejl, sådan som forældre kan gøre det, men han er husket som den, der stod for sit. Hans meddelelsesform er at fortælle. Det er jo hjemmets egentlige form: Kom her, nu skal jeg fortælle dig, hvad det er.

Er der så brug for et friskoleliv? Afgør det selv. Er der brug for en skole, der husker, at et barn er et barn på den måde, at det skal vejledes og fortælles til af et menneske, der selv er engageret i at være et menneske af kød og blod i et samfund, der tegner til at blive gennemtekniseret?

T. Balle Christensen.

Fritidsloven -

En spændende forlængelse af det folkeoplysende arbejde i Danmark.

Den lov om fritidsundervisning, som trådte i kraft den 1. august 1969, er en ny milepæl i dansk folkeoplysnings historie. Hvor meget denne milepæl vil syne, er vi ikke i stand til at sige i dag; men den er rejst langs den vej, det danske folk har betrådt under udviklingen fra bondesamfundets almue til jævnbyrdige borgere i et nutidigt, veludviklet industrisamfund. Der skal her gøres et forsøg på kort at se den i dansk historie og kulturel sammenhæng — et forsøg, der må gøres, hvis ikke denne lov skal komme til at stå ensom og uden det åndspræg, som generationers arbejde med folkeoplysning her i landet har afsat.

— Det er Hartvig Frisch, der et sted minder om den forskel, vi i dansk tænkning og litteratur møder hos vore to fremragende begavelser i midten af forrige århundrede. — Grundtvig og Kierkegaard.

Grundtvig — den altfavnende, der elskede livet i landsbyerne og bønderne, som han ved kristelige sange og gammel-nordiske sagn ville omskabe til selvbevidste borgere — og Kierkegaard — den skarpsindige elev af Sokrates og Hegel — prototypen på al senere eksistentialisme, som stillede sig yderst kritisk til sin tids liberale idéer og deciderede sine bøger ikke til offentligheden, men til »den enkelte«. Frisch understreger, at i forskellen mellem disse to berømtheder i dansk litteratur finder vi et udtryk for en indre dybtgående modsætning i opdragelsesbegrebet.

Vi kender alle de spor, Grundtvig har sat i al folkelig dansk opdragelse, efter at han i 1830-erne havde udkastet tanken om

en folkehøjskole med det mål at opøve folket både kulturelt, socialt og politisk.

Størstedelen af de unge, der kom på folkehøjskolerne, kom fra landbefolkningen, og de mødte alene med folkeskolens dannelse. Det, de søgte, var en videre horisont — ikke rent materielle fordele. Skønt disse skoler slet ikke havde nogen faglig karakter, var det alligevel den grundtvigske ånd, som gav stødet til den voldsomme udvikling af andelsbevægelsen, og som hjalp os gennem krisen i 80-erne.

I de samme årtier udviklede Danmark sig også til at blive et industriland; men i de arbejderkredse, som voksede frem i byerne, var der ingen jordbund for den grundtvigske kristelig-nordiske ånd.

Det blev fra universitetet og fra brandesianismens fritænkerneske fløj, der blev trådt de første skridt til en voksenundervisning blandt arbejderne. Disse universitetsfolk grundlagde omkring århundredskiftet »folkeuniversitetsforeningen«, som udsendte foredragsholdere, der talte om historie, litteratur, kunst, økonomi og naturvidenskab. Denne undervisning var videnskabelig og international — og svarede til den marxistiske atmosfære, som prægede den tidlige arbejderbevægelse.

Disse to strømme af voksenundervisning tegner sig i Danmark og virker i forskellige lag af befolkningen.

I Esbjerg oprettedes efter 1. verdenskrig en arbejderhøjskole — og selv om jeg ikke skal trække navne frem, kan jeg ikke lade være med at nævne, at her var teologen og arbejderkulturlederen Jul. Bomholt forstander indtil 1929.

Her i tyverne begynder så også A. O. F.

Tanken om en samlet lovgivning for den frivillige folkeoplysning i aften- og ungdomsskolen dukker op i 30-erne. Arne Jørgensen, Helweg Petersen m. fl. begynder ungdomsskole for den ufaglærte ungdom, og den grundtvigske bonde Jørgen Jørgensen, som afløser socialdemokraten Borgbjerg som undervisningsminister i 1935, får forberedt den lovgivning, som blev gennemført i 1942 — om aften-skoler, landbrugsfaglige skoler og ungdomsskole for ufaglærte med den bestemte hensigt at

at lægge et fast grundlag for hele voksenundervisningen. Denne lovgivning blev en stor milepæl — en af dem, der syner i landskabet. Skabt og formet i besættelsens særlige atmosfære. Vi havde hidtil haft tilsynsførende med højskolerne — nu får vi en *statskonsulent for ungdomsundervisningen*. Jens Rosenkjær — en af dansk folkeoplysnings største skikkelser — var opfordret til at tage denne stilling, men kunne ikke blive frigjort fra sin i denne tid frygteligt ansvarsfulde post som foredragschef i radioen. Det blev da Johs. Novrup — Askovlæreren og magisteren med stor viden om undervisningsforhold også i andre lande, gennem studieophold og mange rejser i Europa og Amerika. Hans virke bidrog til at dansk folkeoplysning fik en indsprøjtning af idéer fra andre lande — måske ikke mindst fra England. Det gjaldt f. eks. studiekredsene, som mere og mere afløste foredraget som undervisningsmiddel- og undervisningsform.

I de seneste årtier har den frivillige voksenundervisning været inspireret af personer både fra den grundtvigsk prægede højskoleretning og af folk fra arbejderbevægelsen — ofte universitetsinspirerede kredse.

Den ny lov om fritidsundervisning er mere omfattende end nogen lov for det folkeoplysende arbejde tidligere har været. Visse afsnit er en fortsættelse af det arbejde, der hidtil har været gjort. Jeg tænker her på den kommunale ungdomsskole for 14-18 årige, aftenskolen, studiekredsarbejdet, aftenhøjskolen, folkeuniversitetet og brevskolerne.

Her skal kort omtales visse af de nydannelser, som allerede har vakt opmærksomhed i befolkningen og i pressen.

Interessegrupper for børn og unge (7-18 år) er en meget spændende nydannelse. Her kan alle tage initiativ til at oprette en interessegruppe med meget forskellige emner. Forudsætningen er, at der skal være 10 i gennemsnit pr. gang, og at der er åben adgang for enhver, således at lukkede foreninger ikke kan arrangere interessegrupper blot for egne medlemmer. Desuden skal der godkendes en instruktør, som leder interessegruppen, og der skal foreligge budget, før interessegruppen

kan godkendes. Det er kommunalbestyrelsen, der skal foretage denne godkendelse. Disse interessegrupper er allerede oprettet mange steder, og de skal være gratis for deltagerne. Nogle steder har man givet udtryk for, at interessegrupperne vil blive meget dyre, og det kan heller ikke nægtes, at bestemmelsen om interessegrupper er overordentlig gavmild overfor befolkningen, som ønsker at sætte noget sådant i gang i en by eller på en egn. Et er imidlertid givet, interessegrupperne kan komme til at spille en stor rolle for beskæftigelsen af børn nu, hvor fritiden bliver længere også for skoleelever. Det er midlertid vigtigt at slå fast, at det frivillige børne- og ungdomsarbejde, hvor idealistiske leder står i spidsen for spejderarbejde og lignende, ikke nødvendigvis bliver påvirket af interessegruppernes særlige bestemmelser. Interessegrupper for børn og unge er et tilbud, men bør aldrig blive noget, der påtvinger organisationerne en ændret struktur.

Ved siden af aftenskolen er der også kommet interessegrupper for voksne, som kan oprettes for mennesker, der først og fremmest ønsker at beskæftige sig individuelt med fremstilling af forskellige ting i porcelænsmaling, husflid, kjolesyning m. v. Her skal deltagerne betale $\frac{1}{3}$ af instruktørlønnen, og det vil for de fleste sige, at de skal betale ca. 75-80 kr. for at deltage i interessegrupper i en vinter. Jeg tror, der kan vise sig nye pædagogiske perspektiver i interessegrupperne for voksne, fordi man der ikke er bundet af klasseundervisningens mere stive system, og der vil være mange, som føler sig bedre tilpas ved at gå i aftenskole på disse betingelser. Betalingsspørgsmålet skal ikke diskuteres her. Folketinget har i enighed fastsat en opdeling imellem aftenskole med klasseundervisning på grundlag af en undervisningsplan og interessegrupper for voksne. Nu må tiden vise, hvorledes tingene fungerer, men mulighederne for befolkningen er mange.

En tredje ting, som jeg lægger megen vægt på, er omtalt i bestemmelsen om prøveforberedende undervisning i aftenskolen. Her kan voksne mennesker nu få undervisning i niveau med f. eks. 9. klasse og afslutte med prøver i enkelte fag i niveau

med statskontrolleret 9. klasse. Senere vil dette blive udvidet med prøver i niveau med 10. klasse og endvidere med H. F.

Her ligger vældige perspektiver, jeg tænker på mange kvinder, som i 40-års alderen ønsker at komme ind i erhvervslivet, når børnene er blevet lidt større. De har ofte kun 7 års undervisning at gå ud fra, og det er af afgørende betydning, at de nu får mulighed for at supplere deres grunduddannelse, så de har samme undervisningsmæssige grundlag, som den unge får i skolens ældste klasser i dag.

Det ligger mig meget på sinde at opfordre kommunerne til at etablere denne undervisning. Der er en anden gruppe, som også har brug for at supplere deres skoleundervisning, det er de mange landmænd, som i en moden alder ønsker eller tvinges til at gå ind i industriprægede erhverv. Disse landmænd skal ikke automatisk henvises til at være beskæftiget i en lavtlønsgruppe resten af deres tilværelse, de skal have den uddannelse, som de har evner og interesse for. Ansvar for, at dette lader sig gøre, kommer i første række til at ligge ude i kommunerne. Loven om fritidsundervisning giver disse muligheder. Nu må muligheden udnyttes, dertil kræves lokaler og lærere. Undervisningen kan foregå om aftenen eller om lørdagen, eller for kvindernes vedkommende måske bedst om formiddagen, hvis lokaler eller lærerkræfter er til stede.

I fremtiden skal vi regne med at få voksenundervisningen sidestillet med den elementære børneundervisning. Det er vigtigt, fordi erhvervene forandrer sig under den tekniske udvikling. I de nye storkommuner regner jeg også med, at vi får 2 folkevalgte kommissioner: 1 skolekommission og 1 kommission for fritidsundervisning. Sådan lyder i hvert fald det forslag, som folketetinget behandler i vinter.

I denne artikel har jeg omtalt en af de ting, som jeg har været mest optaget af at arbejde med i de seneste måneder, og jeg håber, I vil have interesse i at udnytte de spændende muligheder, som en moderne lovgivning giver befolkningen.

Asger Baunsbak-Jensen.

Vi beder hermed alle tidligere elever på Glamsbjerg fri- og efterskole, skolens medarbejdere og bekendte i byen og på egnen modtage vore bedste ønsker om en glædelig jul.

Vi er netop flyttet ind i et hus, og vor adresse er: Gl. Byvej 11 A., 2970 Hørsholm.

Tak for små besøg i årets løb, breve og hilsener, og vi håber, at mange vil have mulighed for at se inden for, hvis vejen falder forbi.

Med de venligste hilsener

Corinne og Asger Baunsbak-Jensen.

Husfliden og fritiden

Fra 1. august i år har jeg ombyttet lærerarbejdet i Glamsbjerg med et arbejde som konsulent for Dansk Husflidsselskab. Husfliden har altid haft min interesse, og jeg skal her prøve at fortælle lidt om, hvad arbejdet går ud på.

Da den industrielle revolution brød igennem her i landet i den sidste halvdel af forrige århundrede, fik dette afgørende indflydelse på den gamle danske husflidstradition, som nu, på grund af de billigere industrivarer, blev trængt tilbage. For at bevare »de gode følger, som en sund husflid har i *moralisk* og *økonomisk* henseende«, stiftedes i 1873 Dansk Husflids-selskab. Rundt om i landet oprettedes en mængde foreninger til husflidens fremme. Selskabets opgave var så at støtte og hjælpe disse foreninger ved at uddanne lærere til husflidsfagene, fremstille modeller og udgive tegninger, afholde møder og udstillinger og skabe afsætningsmuligheder, det sidste har der dog aldrig været interesse for her i landet, hvorimod der i de øvrige nordiske lande stadig sælges meget husflidsarbejde.

Uddannelse af husflidslærere er stadig en af Dansk Husflids-selskabs vigtigste opgaver. Efter at have lejet sig frem til kursussteder fik selskabet endelig i 1952 egen skole. På Den danske Husflidshøjskole i Kerteminde uddannes nu lærerinder i broderi, vævning og kjolesyning på den 2 gange 8 måneders faghøjskole. Hver elev vælger to af disse fag, det ene som hovedfag og det andet som bifag, desuden kan de vælge en række fag som stoftryk og knipling og endelig har de almindelige højskolefag. Den mandlige faghøjskole er endnu kun på 8 måneder. Her uddannes de til at undervise i træ- og metalarbejde. I lighed med den kvindelige faghøjskole har de nogle valgfrie fag og almindelige højskolefag. I sommermånederne afholdes kursus i 5 perioder à 14 dage. Her uddannes lærere og lærer-

inder i en række fag. Foruden hovedfagene: broderi, vævning, kjolesyning, træ og metal skal nævnes fag som: knipling, stoftryk, porcelænsmalning, knytning, skindarbejde, tinarbejde, bogbinding og keramik. Disse lærere får fortrinsvis arbejde ved de frie skoler, fritidsundervisningen og ved institutioner.

Selskabet har fra sin start haft tilknyttet en konsulent, men hvad er så konsulentens opgave? Det er min opgave at arbejde i nær kontakt med selskabets styrelse og yde denne enhver form for støtte og hjælp, ligesom jeg på selskabets vegne skal råde og vejlede såvel enkeltpersoner som husflidsforeninger og husflidskoler i alle spørgsmål vedrørende husflidsfagernes faglige, pædagogisk/metodiske og æstetiske muligheder. Dette indebærer bl. a., at selskabets medlemmer kan få konsulentens bistand ved forhandlinger med myndighederne såvel som med kommunen og amtet som overfor undervisningsministeriet, hvor jeg således skal forhandle med Baunsbak i hans egenskab af direktør for Direktoratet for Ungdomsundervisningen.

En meget vigtig del af mit arbejde kommer til at ligge i forbindelse med sommerens kursus på Husflidshøjskolen. Her skal jeg medvirke ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen og sørge for, at den faglige og pædagogiske linie følges. Selv om jeg endnu ikke har oplevet en sommer som konsulent, har jeg mærket lidt til denne side af arbejdet, idet vi allerede nu er igang med forberedelserne til næste sommers kursus, der begynder midt i maj.

Ud over det egentlige konsulentarbejde har jeg 5 timer om ugen på Husflidshøjskolen. Jeg er selv meget glad for dette undervisningsarbejde og for den kontakt, jeg herved kan være med til at skabe mellem skole og selskab. Arbejdet medfører en del rejser rundt i landet til møder, besøg hos medlemmer og forhandlinger med myndigheder. Rejserne går ind imellem til de nordiske lande, som er sluttet sammen i Nordisk Husflidsforbund, der hvert 3. år afholder husflidsting (møder og udstilling). Men en stor del af tiden kan jeg sidde hjemme og ordne kontor- og planlægningsarbejder. Konsulentarbejdet er således en blanding af rejser, undervisning og kontorarbejde.

Der er arbejdsopgaver nok, men spændende og interessant er det. Jeg tror på, at husfliden vil få en renæssance i takt med den stigende fritid. Den hjerneaktivitet, som blev sat i gang med industrirevolutionen, afløses nu mere og mere i EDB-alderen. Den dag er ikke fjern, hvor automatiske maskiner styres af EDB-anlæg, og den menneskelige tankevirksomhed overflødiggøres, ligesom færre og færre mennesker får dækket deres skabende behov i forbindelse med det daglige arbejde.

Mange vil flygte fra de billige og ensartede industrielt fremstillede varer og prøve at skabe noget selv. Arbejdskraften bliver dyrere, og det bliver vanskeligt at få reparationer udført, derfor må man selv kunne gøre det.

Det er mit håb, at husfliden skal blive en væsentlig igangsætter i fritiden og dermed medvirke til at give tilværelsen indhold og oplevelser. Husfliden dækker på naturlig måde to meget vigtige menneskelige behov — nemlig behovet for det skabende og kontakten mellem mennesker.

Ib Solvang.

Fritidslære

Udsigten til mere fritid gør det stadig klarere, at dermed forbundne aktiviteter skal dyrkes allerede i skolen. Det er ikke nok, at vi opdrager til arbejdspladser, vi bør også opdrage til beherskelse af fritidsproblemet. Vi har naturligvis altid på skolen dyrket dette felt — men måske noget tilfældigt planlagt. Vi er imidlertid nu nået til den overbevisning, at der skal gøres et større arbejde for at kortlægge de unges interesser, bevidste såvel som ubevidste. Vi har foreløbig kaldt dette »fag« — som bestemt ikke er noget fag — fritidslære, altså enkelt: Hvad kan jeg anvende min fritid til?

Det er vigtigt at fastslå, at det ikke kan nytte at skelne mellem »sunde« interesser og fordægtige tilbøjeligheder. Det er ikke vor opgave at moralisere. Det er derimod vor opgave at kortlægge de *ubevidste* interesseområder.

En elev møder ved årets begyndelse og afslører en åbenbar lyst til at spille håndbold. Det skal vi naturligvis ikke gøre noget ved. Han skal nok selv sørge for, at han kommer til at spille håndbold. Samme elev har aldrig før samlet en model-flyvemaskine, men da han første gang prøver — og kludrer — bliver han grebet af »dillen«. Vi har fundet en streng at spille på, som han ikke anede eksistensen af. Det kan vi kalde hans *ubevidste* interesse.

Som det vil fremgå af disse indledende bemærkninger, må det altså være vigtigt at præsentere så mange interesser som muligt — ikke at gøre dem færdig. Det er imidlertid uhyre vanskeligt at få alt med (tænk blot selv på, hvor mange måder, man kan tilbringe en aften på). Vi er da også 3 (fru Berg, fru Thunberg og undertegnede) om at finde frem og præsentere. Det er spændende arbejde, fordi der faktisk af og til sker det, at en elev bliver »indfanget« af noget — og så er altså vor op-

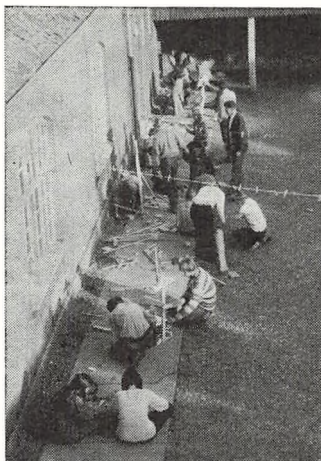
Fritidslære i skolegården.

gave efter min mening slut: lad ham nu bruge det, som han vil.

Forbløffende mange elever er af den *vegeterende* type: sove, ligge, gruble, sidde og lave ingenting. Jeg kan ikke se noget specielt nedværdigende i det, men det ligger i sagens natur, at vi ikke kan gøre meget for at udvikle denne specielle interesse. Vi må hos disse elever koncentrere os om at finde netop det felt, som vækker — og altså også vækker sådan, at det bliver ved, efter at læreren er gået, eller eleven forlader skolen.

En stor fordel har vi: emnet bliver på intet tidspunkt noget teoretisk skolestuearbejde — det har ikke egentlig karakter af doceren. Det aktuelle emne skal måske dyrkes i en hestestald, på en mark, i en stue o. s. v. Vigtigt er det i alle faser at *observere* omhyggeligt, at bemærke, når noget ramte rigtigt og så forstærke.

Eleverne spredes interessemæssigt i mange retninger fra forrygende boksekampe over stoftryk til stilfærdig puslen med frimærker. Det kan ikke være anderledes, når det område, der skal præsenteres, er så enormt, som her er tale om.

Fritidslære.

Rigtig vellykket er det, når eleven begynder at fylde sin skolefritid her med »faget« – det er faktisk sket i flere tilfælde.

»Faget« fritidslære – endnu grundigere forberedt og planlagt – har bestemt en fremtid. Man kunne ønske en art grundbog for lærere, om ikke andet, så en oversigt over den lange række af emner, der skal lægges frem for eleverne.

På et område kniber det lidt for os: det er vanskeligt at præsentere alle sportsgrene for vore elever.

Hvor finder man en otter med styrmand i Glamsbjerg?

N. J. Hauge Mortensen.

Ny-Hedeby

Under mottoet »Arbejde er en vanskelig hobby« holdt Det danske Spejderkorps sommerlejr for 8.000 drenge ved Hostrup sø i Sønderjylland, og Glamsbjerg trop deltog med 21, spejdere: 15 drenge, 5 rovere i lejropolitiet og en fører.

Man kan ikke fortælle om denne storslåede lejr uden at fortælle om manden bag ideen, lærer Hartvig Nielsen fra Emdrupskov ved Gram. Det er ikke første gang, denne stilfærdige mand er i pressens søgelys, for ca. 10 år siden byggede han sammen med sine spejdere i Gram trop vikingskibet »Immer Gram« og sejlede ud på togt fra Aabenraa. Få år efter startede han Kulsølejren i Midtjylland, dette var en revolutionerende fornyelse af spejderarbejdet, her kunne spejderpatruljer komme uden voksne førere og tilbringe deres sommerferie under meget primitive forhold, her måtte de fælde det træ, de ville, og her blev bygget hytter, tårne, broer, både og meget andet. Det gav ideen til »Ny Hedeby«.

Arkæologer og videnskabsmænd graver og forsker, men for tre år siden begyndte danske spejdere at leve og genopleve vikingetiden; hver eneste ferie og hver week-end har der været spejdere, der har bygget huse, kirker, skibe, både, brændt trækul, smeltet jern, lavet lertøj og meget, meget mere. Glamsbjerg spejderne har været med flere gange i den tid, og hver gang har Hartvig inspireret og sat i gang, så man ikke alene arbejdede i lejren, men også efter hjemkomsten.

Alt det om forarbejdet til denne kæmpelejr, bygget op omkring en tro kopi af det rigtige Hedeby ved Slien. 8.000 drenge fra 18 forskellige nationer stævnedes sammen til fods, til vogns, på cykel, i skib, med tog og bil. Og hele lejren foregik som et mægtigt marked, der var gøgl og boder med alverdens ting, og der blev udfoldet et handelstalant, som man skal lede længe

efter, betalingsmidlet var Ørtug, når man ikke blev enige om at bytte. Spejderne her fra troppen havde i vinterens løb fremstillet spader, vikinger og andre figurer af godt solidt egetræ fra Krengerupskoven, og det blev solgt for i alt 159 ørtug lig med 159 kr. Lejren blev næsten daglig besøgt af medlemmer af kongehuset, ikke højtidelige besøg med parade og lignende, nej, både kongen og den øvrige kongelige familie gik rundt overalt i lejren, og alle fik dem at se, og mange fik en hyggelig sludder over en sodavand eller lignende.

Det mest velgørende ved denne kæmpelejr var vel nok, at her var 8.000 drenge samlet, men alligevel havde hver lille afdeling sin egen sommerlejr, vi lærte en masse drenge at kende næsten fra hele verden, men vi var ikke en eneste gang stillet op til parade. Glamsbjerg trop skal f. eks. næste år tilbringe sommerlejren tæt nord for Göteborg i et efter de svenske spejders udsagn fuldstændigt vildmarksområde. For øvrigt gik vi vagt hver nat, to svenske og en Glamsbjergspejder, og det hjalp gevaldigt på forståelsen, for selv en fra broderlandet kan være vanskelig at forstå. Vor distriktschef for Grobin distrikt Poul Erik blev en mørk aften tiltalt af et par små knægte på engelsk, og da han havde hjulpet dem til rette, ville han gerne vide, hvor de var fra, svaret var Godthåb!

Jeg tror, at for dem, der var med, er det en oplevelse, som sent vil blive glemmt, og jeg håber, at det kan være med til fremover at stimulere interessen for spejderarbejdet.

»Arbejde er en vanskelig hobby!«

Emil Høbye.

Et 50 års jubilæum

En højst usædvanlig begivenhed fandt sted i sommer, da en lille flok mennesker havde sat hinanden stævne på skolen for at fejre, at der var gået 50 år, efter at de havde bestået præliminæreksamen.

Den hengivenhed og trofasthed, denne sammenkomst er udtryk for, er af uvurderlig betydning for os, der skal lægge en stump til det værk, der er Glamsbjerg Fri- og Efterskole.

En dag i forsommeren 69 fik jeg brev fra en af mine kammerater fra Glamsbjerg fri- og efterskoles eksamensafdeling, Edel Traun, med en forespørgsel om, hvorvidt jeg havde skænket det nogen tanke, at det i år var 50 år, siden vort hold tog præliminæreksamen. Med denne påmindelse fulgte en opfordring til at fejre begivenheden d. 21. juni ved en sammenkomst på vor gamle skole og derpå følgende samvær resten af dagen. Jeg blev helt forbavset over de mange år, der var gået for vort hold, siden vi tog eksamen, og besluttede at deltage.

Vi kom til Glamsbjerg til aftalt tid og stiledede ind gennem porten, som vi plejede. Her mødte snart efter seks andre af holdet. En kunne ikke give møde, og min broder, Valdemar Larsen, som også hørte med, var død. Vi to søgte i sin tid skolen samtidigt og fulgtes ad pr. cykel den daglige tur fra Haarby til Glamsbjerg. Min broders dæk var ikke gode, og når han så punkterede, tog en kammerat ham selv på stangen, en anden befordrede hans taske, og forsinket nåede vi skolen og fik strenge blikke af lærerinden. Een gang om ugen havde min broder en kurv med medicinalvarer med til læge Bisgård, Glamsbjerg. Han var nemlig bydreng på Haarby apotek, og så var det særlig spændende, om turen forløb uden uheld.

På jubilæumsdagen blev vi modtaget af den ny forstanders frue, Gunhild Berg Olsen og fru Skriver, som glædede og forbavsede os ved at kunne huske vore navne. Under rundgangen

konstaterede vi, at lokaliteterne var bleven betydeligt forøget, og at undervisningsmidler og samlinger var vokset i ikke ringe grad, så at skolen så ud til at svare til nutidens større krav til det ydre.

Både fru Skriver og frk. Esbensen besøgte vi. Holdet spadserede også til kirkegården, hvor det nedlagde blomster på Skrivers og frk. Karen Nielsens grave og mindedes deres personligheder.

Under aftenens samvær skiftedes de seks kammerater på holdet til i korte træk at fortælle om deres liv. Hvad skoletiden angår, kan det siges, at jeg (vi) følte mig som en privilegeret i den tid, jeg fik lov til at gå på skolen i Glamsbjerg. Det følte ikke som en selvfølge eller ret, men som en gunst. Jeg har da også truffet jævnaldrende, som har beklaget, at de ikke nød denne gunst, og som derfor fik en helt anden livsbane, end de kunne have fået med præliminæreksamen som grundlag. Ved at høre om kammeraternes skæbner bekræftedes det igen, at få mennesker kommer gennem livet uden at prøve noget svært i en eller anden henseende; men selv om prøvelserne gør ondt, kan de dog medvirke til at forædle en. Jeg havde det indtryk, at nogle af mine kammeraters liv havde stof til eftertanke for os andre, og det var således en glæde at træffe dem.

Frk. Esbensen gav en skildring, der tegnede et billede af skolens liv i nogle af de bevægede krigsår (2. verdenskrig). Det slog os, hvilket rørende sammenhold og sandt venskab, der havde eksisteret mellem forstander Skriver og den faste stab på skolen, frk. Esbensen og frk. K. Nielsen. Selv om venskabet blev prøvet på et felt, der lå uden for det daglige skolearbejde, så knyttede det de implicerede sammen og skabte et indbyrdes tillidsforhold; så sammen med det grundtvigske syn på skole og kirke, menneskeliv og historie modtog de således en prøve på, hvordan dette praktiseres. Vi ældre kan nok på baggrund af det her berørte ønske skolens lærere held og lykke til at gå frem »i ædle fædres spor«.

Albert Larsen.

50 års skolejubilæum

Den 21. juni 69 mødtes 6 gamle elever ved Glamsbjerg Friskole. Eksamensholdet 1917-19 bestod af 8 elever, hvoraf 1 desværre er død, og en var forhindret i at komme.

Da jeg i foråret en dag ryddede op i gamle breve, fandt jeg et helt bundt fra gamle skolekammerater, og ved at læse dem stod hele skoletiden i Glamsbjerg, som jeg egentlig ikke længe havde tænkt på, lyslevende for mig.

Jeg fik da den tanke, at det egentlig kunne være morsomt, om vi kunne samles, da det netop i år var 50 år, siden vi forlod skolen. Jeg funderede over det nogle dage. Ville de forskellige være interesserede i det, og ville det ikke blive en skuffelse? Livet havde jo formet sig så forskelligt for os, og 50 år er en meget lang tid. Imidlertid kontaktede jeg pigerne, som alle var vældig med på den, og ved fælles hjælp fandt vi så frem til drengenes adresser, og skønt de var bosat henholdsvis i Nordjylland og Nordsjælland, var de villige til at komme, og så havde vi også den glæde at få fru Skriver og frk. Esbensen med og gense vor gamle skole, som var noget forandret, dog ikke ukendelig.

Det blev en uforglemmelig dag, et dejligt møde med sin tidligste ungdom; det var, som de 50 år var væk, da vi gamle kammerater igen var sammen. Jeg kan kun anbefale alle senere hold at gøre det samme.

Når skoletiden i Glamsbjerg står for os som en dejlig tid, skyldes det dels, at der i vor klasse var et ualmindeligt godt kammeratskab, og dels, at undervisningen trods det ret store pensum, vi skulle igennem på forholdsvis kort tid, blev ledet i friskolens ånd, så vi ikke i så høj grad mærkede eksamensterrieriet. Vi kom alle fra landsbyskoler, hvor vi hverken havde haft sprog eller matematik, så vi fik nok at bestille, og desuden

havde vi alle en lang skolevej, som blev tilbagelagt pr. cykel. Det var den gang et privilegium at få lov at tage en præliminæreksamen. Ingen kan vel i dag forstå, at 12 kr. om måneden i skolepenge samt køb af bøger, kunne være en belastning for et hjem, men det var det faktisk.

Skolens faste lærerkræfter var dengang forstander Skriver, Karen Nielsen og Marie Esbensen. Skoledagen begyndte med morgensang, hvortil alle klasser var med. Drengene i vor klasse, der alle var fra Haarby, nåede ofte ikke at komme med, da det jævnligt skete, at en cykel punkterede, og så var de så gode kammerater, at de alle kom for sent.

Skrivers historie- og dansktimer var en oplevelse, da han havde en særlig evne til at gøre stoffet levende for os. Han forlangte meget af os, men det var jo kun til vor egen fordel.

Når frk. Nielsen en sommerdag slog 2 timer sammen og cyklede med os til mosen bag Møllebjergskoven for at botanisere, blev det en festdag. I matematik og fysik havde vi på 2 år 4 forskellige ganske unge lærere, og der var jo knap den samme disciplin hos disse som hos de øvrige. Hvis vi en dag mødte uforberedt, var der een af vore drenge, der var vældig god til at stille indviklede spørgsmål, så timen gik med det.

Sommerens store begivenhed var udflugten, hvor alle de større klasser samledes ved skolen, og så gik vi til Assens med rast ved Tylle Kro, hvor vi spiste vor medbragte mad med en rød sodavand til. I Assens legede vi i anlægget ved Skovpavilionen og kørte så med toget hjem, og syntes vi havde haft en dejlig dag.

Vinterens midtpunkt var juletræsfesten, som blev holdt heligtrekongersaften med et stort, smukt juletræ i gymnastiksalen. Efter at have gået rundt om træet og sunget julesalmer, fik vi lov at danse et par timer.

Vi havde dengang selvfølgelig kakkelovne, og i vort klasseværelse blev der tændt op om morgenen, men så skulle vi selv passe den, hvilket resulterede i, at vi som regel skulle tænde op hvert frikvarter. Jeg mindes, hvordan vi brugte en cyklepumpe til at puste til ilden med, så asken fløj om os, og så

krøb vi for øvrigt alle 8, vi var 4 drenge og 4 piger, sammen om kakkellovnen, så længe vi kunne snige os til at blive inde.

Efter de 2 års forberedelse skulle vi så til Københavns universitet for at tage eksamen. Skriver fulgte os derind, og da vi sagde farvel til ham, tror jeg nok, vi alle havde den følelse, at nu skulle vi til at stå på egne ben, og vi var vist også temmelig benovede over at skulle eksamineres af lærde professorer, men det gik for os alle, og vi rejste lykkelige hjem og nød ferien med fornøjelige sammenkomster i vore respektive hjem. Men nu begyndte livets alvor jo at melde sig, og inden længe var vi spredt over hele landet. I begyndelsen stod vi i flittig brevveksling med hinanden og sås også i ferierne. Af brevene, som jeg i foråret fandt, fremgik det tydeligt, at vi alle havde hjemme og savnede det gode kammeratskab. Med årene ebbede kontakten mellem os ud, men vi fandt den igen 21. juni, og vi besluttede at gentage sammenkomsten om 5 år. Om vi oplever dette, ved ingen.

Edel Traun.

Rapport

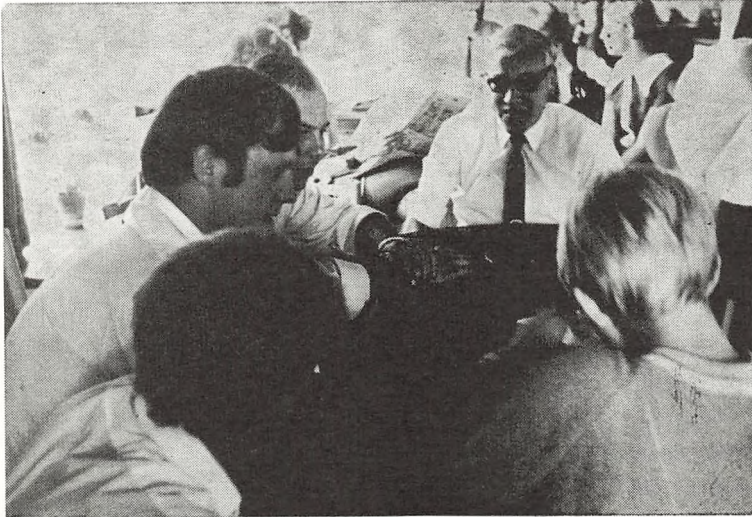
*over vor sidste uforglemmelige skoledag
på Glamsbjerg fri- og efterskole.*

Vi startede alle fredag morgen den 23. maj kl. 6 oppe på skolen, hvor vi mødte mere eller mindre forklædte. Nogle med hatte, andre iført pyjamas og bowlerhatter samt sygekassebriller og paraply. Vi havde planlagt dagen i forvejen, at vi skulle møde op og sammen køre gennem byen i en traktor med efterfølgende vogn, som til dagens anledning var pyntet med bøgegrene. Det var så meningen, at vi skulle hente alle lærerne, det var alle tiders påfund.

Først var vi oppe hos Mortensen, som vi efter en energisk banken fik vækket. Da han endnu kun var iført sin pyjamas, kørte vi videre ned til Jacobsen og Kristiansen. Jacobsen må på en eller anden måde have vidst om vort foretagende, for han var i tøjet, da vi kom. Kristiansen derimod tog det temmelig lang tid med, inden vi fik ham ud af fjerene. Så gik turen ned til Kongstad og dernæst ad Gummerup til for at hente Berg. Da vi under hujen og skrigen kørte ind på Mosegårdens gårdsplads, blev vi mødt af Bergs to medhjælpere Jens og Paul, der kom fra kreaturerne. Berg selv var iført skovriderudstyr med hatten trukket langt ned i panden. Så gik turen tilbage til skolen.

Det var lidt koldt den morgen, og Kristiansen var lidt morgengnaven, især da vi måtte køre turen to gange til Gummerup, fordi vi havde glemt at få fru Juhl med. Men tilsidst nåede vi da tilbage til skolen igen, hvor morgenkaffen ventede os nede i gymnastiksalen. Efter morgenmaden, der forløb med nogen mere munterhed end sædvanlig, skulle vi til morgensang. Jeg skal love for, at der den dag blev sunget med.

Kl. 9 havde vi arrangeret en skoledag ovre i gymnastiksalen, hvor vi lavede en parodi på skolens lærere med eleverne som

2.a 1969 til elevmøde.

lærere og lærerne som elever. Det var alle tiders, da Hanne fra 3.b spillede fru Brandt, og hun spurgte, hvor hendes elever havde været henne til morgensang. I næste time havde Jens Løndahl geografi, og han begyndte straks at spørge, hvor de fraværende elever var henne, og bad i øvrigt sine elever om at tale højt og tydeligt.

3. time var en time med Mortensen, som blev spillet af Finn fra 3.b. Der blev vild jubel, da han først skulle hen og barberes. Derefter gav han sig til at undersøge sine lommes for alt mellem himmel og jord. Deriblandt også et Anders And blad, som han gav sig til at læse i, hvorefter han pludselig kom i tanke om, at han egentlig skulle give sine elever nogen undervisning, men i det samme ringede klokken, så det blev der ikke noget af.

Det var første del af vort program. Inden vi gik over til anden del, sang vi en sang om lærerne på skolen i særdeleshed.

Så gik vi over til næste punkt på dagsordene: lærerrådsmøde.

Her blev det drøftet, hvorvidt der skulle indføres husdyr på skolen. En foreslog ørreddamme, en anden bananfluer, hvortil Berg udtalte følgende bemærkning: »Usandsynlige klaptorsk! I vil vel ikke have mig til at passe dem?« Mortensen foreslog, at der skulle oprettes automater, hvor man kunne trække x- eller y-kromosomer. Man blev efterhånden enige om, at det var ingen nytte til at indføre nogen husdyr, for man havde jo i sig selv en hel masse forskellige dyr på skolen i form af lærerne. Hele forestillingen, hvortil vi havde indbudt alle skolens klasser, sluttede med en brudevielse.

Om eftermiddagen var der fodboldkamp ovre på boldbanen, hvor lærere og elever dystede.

Det var sådan, som jeg husker vor sidste skoledag, det var for både lærere og elever en uforglemmelig dag, og der blev naturligvis festet videre om aftenen af de lykkelige elever, der var glade over, at skolegangen var forbi, og vi har nu alle en buket af minder at se tilbage på her fra Glamsbjerg.

Skrevet ved elevmødet den 6. september af gruppen, der var til stede fra 2.a 67/68.

Vi sender hermed hilsener til alle gamle elever og håber at se de udeblevne til næste elevmøde.

På gruppens vegne

Anette Pedersen.

II b på Vester Anflod

Mandag den 27. oktober var hele klassen samlet på stationen i Glamsbjerg. Derfra benyttede vi offentlige transportmidler til Tønder, hvor Henry ventede på at køre os til Vester Anflod. Vor første tur gik til fods over grænsen på indkøb.

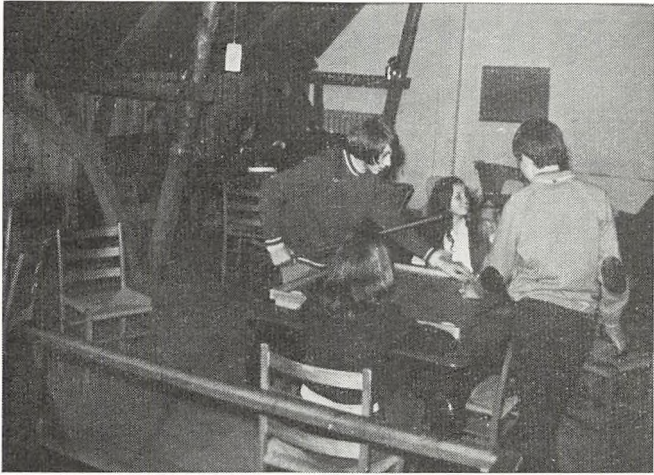
Efter aftensmad forklarede Chris (lejrskoleværtten) reglementet og præsenterede os for gårdens øvrige beboere: Betty (hans kone), karlen Kaj, Henry (vores chauffør), collien Bingo samt kattene Pedersen og Jensen. Aftenen gik med at spille bob og høre musik.

Klokken 7 næste morgen stod vi op og dagen gik med, at Jacobsen fortalte om marsk og marskdannelse om formiddagen, dernæst kvalitativ analyse af slik og endelig opgaver, som vi skulle løse i grupper.

Om onsdagen beskæftigede vi os på forskellig måde med kanalsystemer. Vi dansede et par timer om aftenen.

Torsdag var vi med bus, først til Nolde museum. Derefter gik turen til Humpdrup i Tyskland, hvor vi besøgte en dansk skole. Læreren, Hag, fortalte om danske skoler i Tyskland, og vi stillede ham nogle spørgsmål, inden vi blev vist rundt på skolen. Vi kørte derfra til Niebüll, hvor vi i tre timer så på forretninger og handlede. Fredag var vi i bus til forskellige mål på denne side grænsen. Ved Højer sluse løste vi nogle opgaver, ved Emmerlev Klev fik vi virkelig vadehavet at se. Løgumkloster så vi udefra, men så kørte vi til Tønder, hvor vi skulle se på gamle huse.

Da vi var kommet hjem, skulle rapporterne gøres færdige og afleveres. Da det var sidste aften, måtte vi være oppe så længe, vi ville. Der var lavet en sang, som vi sang for Betty og Henry. Først kl. halv fem var alle gået til ro. Lørdag gik med at pakke og rejse hjem.

Fritidsaktivitet på Vester Anflod.

Da vi skiltes i Odense, havde vi lagt en uge bag os, som ingen af os vil glemme.

Tak for turen!

Kirsten og Lisbeth, 2 b.

7. kl. på lejrskole

Efter en fin start fra skolen gik turen mod Sønderjylland til 8 uforglemmelige dage med mange gode oplevelser, hvoraf jeg især vil fremhæve Sønderborg Slot og Møgeltønder. Sønderborg Slot er indrettet som museum for bl. a. gamle våben og uniformer fra Danmark, Tyskland og andre lande.

Sønderborg Slot rummer også en miniatureudgave af landskabet omkring Dybbøl Mølle, kustoden fortalte os om slaget ved Dybbøl 1864 på en sådan måde, at man følte sig selv med i krigen.

Møgeltønder var også et besøg værd, de gamle brolagte gader og fortove med træer faldt godt i billedet med de gamle stråtækte bindingsværkshuse og små vinduer. Schackenborg Slot fik vi desværre ikke at se, men vi fik en dejlig travetur i den gamle slotshave, som også var besøget værd.

Vi havde også mange andre dejlige ture ud fra vandrerhjemmene, hvor vi blandt andet besøgte Glücksborg Slot og Højer Sluse. Tak for god tur og kammeratskab!

Finn.

Gruppearbejde

Kend de andre og dig selv — og gør så noget ved det!

I de senere år har psykologerne interesseret sig meget for at finde ud af, hvordan man får en gruppe mennesker til at arbejde bedst muligt sammen. Der er blevet afholdt kurser, hvor lærerne har fået mulighed for at få indblik i disse gruppedynamiske forsøg, som giver dem bedre mulighed for at forstå en elevgruppes optræden og giver dem chance for at gribe fornuftigere ind i forskellige situationer. I fire dage — fra torsdag den 14. august til søndag den 17. august 1969 — søgte vi på vor skole for første gang at omsætte nogle af disse erfaringer i praksis ved at lave gruppepsykologisk træning med kostafdelingens godt 70 elever.

Formålet med forsøgene var dels at få eleverne til at lægge mærke til forskellige psykologiske forhold i gruppen — f. eks. om en af kammeraterne ikke var med i gruppens fælles samtale — dels at gøre opmærksom på, hvordan eleven selv optrådte i fællesskabet.

Eleverne deltes herefter op i 10 grupper à 7-8 elever. Kostafdelingen har en ret uensartet elevflok, idet den aldersmæssigt går fra 14 til 29 år, geografisk fra landsbyer i det nordvestlige Jylland til smågader i det indre København og undervisningsmæssigt er den opdelt i egentlig efterskole, 9., 10., 1. kursus- og 2. kursusklasse. Vi stræbte efter at få elever fra hver af de 5 klasser i hver gruppe, således at blandingen var størst mulig. Det første forsøg foregik torsdag kl. 19,30-21,30 i gymnastiksalen. Øvelsesprogrammet skulle være noget, som interesserede eleverne, så at de fik lyst til at deltage i diskussionen. Det vigtigste den aften var imidlertid, at eleverne opnåede at skabe kontakter.

Den opgave, grupperne fik til diskussion, lød således:

»Vi forestiller os, at I er på en skole, hvor I selv kan bestem-

me, hvilke fag, der skal stå på skemaet. I skal nu hver især afgøre, hvilke 3 fag, I da først vil vælge«.

Eleverne fik ca. 10 min. til individuelt at skrive de tre fag ned. (Den gruppe, eleverne her startede i, kaldes hjemmegruppen, og hver dag, når vi startede, satte eleverne sig i deres hjemmegruppe. Men i de enkelte forsøg var hjemmegruppen spredt, så at kombinationen af elever i hvert forsøg var forskellig, hvorved alle lærte alle at kende.) I den nye gruppe fik eleverne følgende instruktion: »I har nu hver især på jeres ark stående de 3 skolefag, I synes bedst om. Nu gælder det om, at gruppen bliver enig om de tre fag, som den ville foreslå, hvis den skulle bestemme. Det har I 10 min. til«. Hver enkelt gruppe renskrev sin afgørelse med speed-marker på et stykke karton, der blev ophængt på væggen ved siden af gruppen. Efter samme princip løstes et par andre opgaver. Man udfyldte til sidst et skema, hvor man noterede antallet af de kammerater, man kendte navn på. Vi havde indtryk af, at en del kontaktsværligheder blev overvundet den aften.

Vor tanke var efterhånden at komme nærmere ind til elevernes egen situation: at erkende gruppens særlige problemer og prøve personligt at gøre en indsats for at få samarbejdet til at lykkes. Fredagens program gik fra kl. 14,30 til 17,30, og man fik i første forsøg til opgave at lave en liste over 10 ting, man gerne ville vide om 10 mennesker, man skulle tilbringe 5 måneder på Grønlands indlandsis sammen med. Efter at resultaterne var hængt op på væggen, fik man følgende spørgsmål:

Hvor tilfreds er du med din gruppes arbejde?

Meget tilfreds.

Tilfreds.

Utilfreds.

Hvor godt synes du om at være sammen med de andre i gruppen?

Jeg synes vældig godt om det.

Jeg synes godt om det.

Jeg synes slet ikke om det.

Sæt kryds!

Svarene var langt overvejende positive. Et par elever havde kryds ved sidste mulighed, hvilket vi benyttede til næste dag at nævne for alle eleverne, som således fik en anledning til at

tænke på, hvad de kunne gøre for at gøre de anonyme kammerater tilfredse.

Fredagens tredje opgave gik ud på at få ny og gamle elever til i fællesskab at finde de 5 vigtigste ting fra kostafdelingens dagligdag.

Om lørdagen anvendte vi to af grupperne til observatører. Den ene halvdel skulle udfylde følgende skema:

1. Var der nogen, der ikke forstod opgaven?
2. Var der nogen, der kom med gode ideer?
3. Var der nogen, der var sure?
4. Var der nogen, der særlig sørgede for, man havde det rart?
5. Var der nogen, der ødelagde gruppens arbejde f. eks. ved at pjatte, skælde ud o. s. v.
6. Var der nogen, som bestilte særlig meget?
7. Andet.

Den anden halvdel fik en plan over bordet og skulle notere, hver gang en talte, samt med hvem han talte. En af hver observatørtype anbragtes ved hver af de øvrige grupper og fik nøje instruks om ikke at blande sig i gruppens samtale.

Selve arbejdet startede med et ektemporalspil, hvor aktørerne havde fået en skriftlig instruktion om at optræde på en bestemt måde. Eleverne skulle iagttage og bagefter i grupper finde frem til hver enkelts »karakter«. De spillende diskuterede »for og imod reklame i radio og TV«. Man overraskedes i øvrigt over flere gruppers gode iagttagelsesevne. Dagens anden opgave handlede om John, som er et meget passivt medlem i en gruppe med 7 unge. Grupperne skal drøfte, hvad man skal gøre for at få John med i arbejdet og slutte med 5 forslag. Som sidste opgave skulle hver gruppe forberede 5 minutters underholdning til aftenen.

Observatørernes iagttagelser blev meddelt hele forsamlingen uden nævnelse af navn på enkeltpersoner. Man havde indtryk af, at grupperne herigennem erkendte problemerne i deres egen gruppe bedre.

Søndag var sidste forsøgsdag.

Man fik først uddelt nogle brikker, som, når de blev rigtigt

sat sammen, kunne danne et kvadrat til hvert gruppe-medlem. Man måtte imidlertid ingenting sige, man måtte ikke tage de andres brikker, men man måtte give sine egne til dem, der havde brug for dem.

Den anden opgave lød:

»Hvad mener I, formålet med de gruppediskussioner, I har haft her i gymnastiksalen de sidste dage, har været? (nævn mindst 3 grunde)«.

Det viste sig, at eleverne ret tydeligt havde forstået meningen med det hele.

Det kan være vanskeligt at påvise præcise resultater af disse dages øvelser. Vi må holde os til vort skøn og til forskellige udtalelser. Det synes dog klart, at eleverne hurtigere har åbnet sig for hinanden, at de bedre forstår problemerne, som opstår i kostafdelingens hverdag og er indstillet på at tale sig til rette om sagerne og at tidligere års ret skarpe klikedannelser er blevet hæmmet.

H. J.

Dagbogen

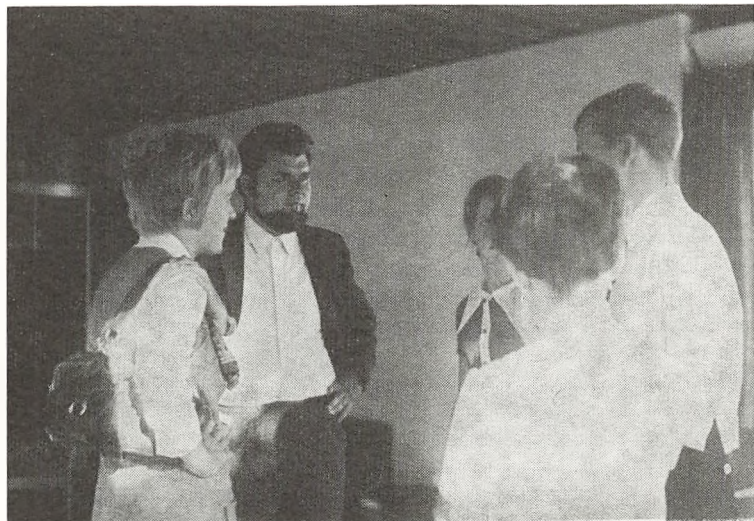
6. nov. I lighed med forgående år afholdtes kl. 20,00 gudstjeneste i Glamsbjerg kirke. Prædikant var dr. theol. Kaj Thaning, Asperup.
13. nov. 1.a's, 2.a's og 3.b's forældre samledes med deres lærere til fælles drøftelse og konsultation. De øvrige lærere og alle kosteleverne fik et indblik i Tanzanias natur gennem Birgit og Carsten Lunds billeder fra deres hjem.
14. nov. Endnu en gang blev der arrangeret hobbydag for børneskolen; der blev fornet, savet og hamret, spillet bold og musik, lavet avis og meget mere med stor iver dagen igennem.
19. nov. 1.b's forældre mødtes med klassens lærere, der fortalte om arbejdet de næste par år. Man enedes om at arrangere sammenkomster for klassens elever, forældre og lærere under selskabelige former et par gange om året.
20. nov. Onsdagsudvalget præsterede underholdning. Kongstad læste Storm P., spillede mundharmonika og sang. En sang om lærerne var gemt i »Lille Sommerfugl«. Vældig jubel vakte Kongstad med orkester i »Dame-sangen«. Som eksempel på fin reklamefilm viste Winther til slut en film med bl. a. Mortensen og frue, Kongstad og min mand.
21. nov. Ekstraordinær generalforsamling, hvor bestyrelsen foreslog og fik valgt Thorkild Larsen til skolens formand med tiltrædelse d. 1. marts 69.
27. nov. Børneskolefest, 6. kl. opførte sammen med fru Jacobsen et skuespil »Ud i det blå«, hvor en dreng i drømme møder væsener fra en anden klode.

Fra børneskolefesten.

3. dec. Elevforsamling kl. 14,00. En stor del af eleverne mødtes i salen og drøftede oprettelse af elevråd. Man enedes om at vælge et udvalg, der skulle udarbejde planer i henhold til drøftelsen.
4. dec. Forældremøde med den del af efterskoleforældrene, der ønskede deres børn til statskontrolleret 9. eller 10. kls prøve samt TI.
5. dec. På et langt lærermøde drøftedes bl. a. timeplanen for efterskolen næste år.
11. dec. Det traditionelle julemøde havde den nyudnævnte forstander som taler.
Elever fra børneskolen legede julenisser og sang julesange med smittende iver og humør.
20. dec. Et meget initiativrigt onsdagsudvalg afsluttede sit arbejde med julehyggeaften for kostelever i salen. Køkkenet diskede op med kaffe, kager, knas og frugt; vi sang, og der blev læst op og vist film (V.W. produktion).

21. dec. Sidste dag før juleferien! Vi forlader skolen stopfyldt med julegodter, julepynt, julehistorier o. m. m. efter en kort højtidelighed i salen, hvor bl. a. sparekassebestyrer Clausen's mindelegat uddeles.
4. jan. Det nye år begynder på skolen med juletræ for børneskolens elever og deres pårørende. De kendte julesalmer og sange synges for sidste gang, bagefter leger vi til »Buch og Else's« musik og slutter med »den store march« tæt pakket i salen, i en lang kæde gennem mange af den gamle bygnings krinkelkroge for igen at ende i salen.
15. jan. 7. kl.s elever og forældre samledes til en drøftelse af de muligheder for videre uddannelse, der bydes de unge efter 7. klasse. Efter kaffen var der konsultation for de, der ønskede det.
17. jan. Elevforsamling kl. 10,15. Det nedsatte udvalg fremlagde for alle elever et forslag til organisering af elevrådsarbejdet. Efter at planerne var kommenteret og uddybet, enedes eleverne om at oprette elevråd på det fremlagte arbejdsgrundlag med en arbejdsperiode på en måned.
22. jan. TV's helaftensudsendelse om narkotika var onsdagsaftenens oplæg. En del elever holdt ud til det var helt slut.
25. jan. Efterskoleelevernes forældre var til møde med bl. a. lærerne. Sidst på eftermiddagen redegjorde skolelæge Sven Helbo for sexualundervisningens indhold og berørte kort problematikken om de euforiserende stoffer. Elevrådet var arrangør af en festaften for elever over 7. kl., og forældrene var inviteret med. Kl. 19,30 begyndte en underholdning i salen, derefter var der dans, i salen for de unge, i J. for »de unge på 40«.
29. jan. Ved en dialektaften, hvortil såvel elever som lærere ydede bidrag, fik vi et indtryk af det danske sprogs mangfoldighed.

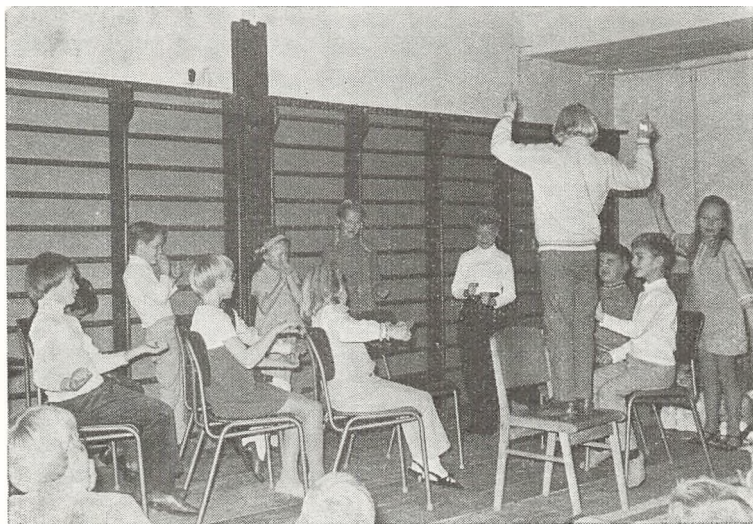
Fra elevmødet.

31. jan. kl. 14,00 viste Dansk Skolefilm »Lady og Vagabonden« i salen.
16. febr. Fastelavnssøndag. Elevmødet begyndte med formiddagskaffe og en sludder. Vinteren holdt for alvor sit indtog i løbet af dagen, men det forhindrede ikke et stort antal gamle elever i at komme til eftermiddagsmødet. Det ødelagde familien Baunsbaks planer om et Fynsbesøg, dog nåede Baunsbak frem tidsnok til at holde et levende foedrag om baggrunden for og arbejdet med den nye fritidslov. Til aftenfesten var der pyntet vældig festligt i salen, og snestormen udenfor forøgede yderligere hyggefølelsen inden døre.
17. febr. Fastelavnsmandag var der ekskursioner for kosteleverne til Hudevad radiatorfabrik og Albanibryggerierne.

20. febr. Erhvervsvejleder Kaj Rasmussen var på skolen og drøftede erhvervsvalgsproblemer med efterskoleeleverne.
26. febr. Jazzaften. Den kendte jazzmusiker og -kritiker Arvid Meyer afholdt med sin sekstet en times koncert. Derefter spillede de til dans, og orkestrets fantastiske dygtighed og musikglæde og et meget oplagt publikum — ikke mindst børnene — gjorde aftenen til en uforglemmelig oplevelse, som vi gerne ville have delt med endnu flere forældre.
27. febr. Thorkild Larsen og hans familie flyttede ind i forstanderboligen.
6. marts Klassisk aften. I samarbejde med Vestfyns Gymnasium arrangeredes koncert med »Den danske kvartet«, et landskendt ensemble, hvis indsats i dansk musikliv er påskønnet fra mange sider, og det er beklageligt, at der ikke synes at være tilstrækkelig interesse til, at den slags arrangementer kan etableres i Glamsbjerg.
12. marts I lighed med foregående år deltog efterskolceleverne i et fællesarrangement for de fynske efterskoler i Visenbjergshallen, hvor eftermiddagen gik med gymnastik og aftenen med dans.
15. marts Elevrådets festudvalg = »Unionen« arrangerede karneval for alle skolens elever med pårørende. Der var lagt et stort arbejde i udsmykningen af salen, og mange fantasifulde udklædninger blev præsenteret. Jazzorkestret »Cardinalerne« leverede musikken, og de ældre elever gjorde med megen opfindsomhed og energi aftenen villykket for os alle.
19. marts Onsdagsaftensens emne var kollegiebyggeri, og der kom mange ideer og planer frem, som vi forhåbentlig snart kan tage i anvendelse.

26. marts Musikaften. En festaften for børneskolen, hvor hver klasse gav bidrag til underholdningen. En enkelt klases bidrag var at lære os nogle udenlandske folkedanse, som vi dansede afvekslende med mere velkendte danse og lege.
11. april Efterskoleeleverne og Solvang var på ekskursion til Odense for at se bl. a. Fyns Tidendes trykkeri. Børskolen så Aladdin på Odense teater.
12. april Unionen arrangerede en fest med dans og markerede dermed sæsonens afslutning.
14. april Efterskoleelevernes sidste skoledag startede på helt usædvanlig måde med at alle var oppe før tiden, og kl. 8,15 var borde og stole slæbt ud af de fleste klasselærelser, andre steder var dørene blokeret, en usædvanlig arbejdslyst og humør blev demonstreret.
15. april Afslutning for efterskoleelever på 8 mdr.s kursus med opvisning, fremvisning, taler og tårer.
21. april Sammenkomst med 1.b's elever, forældre og lærere. Der blev vist en amerikansk film om psykologiske emner, som bagefter blev drøftet.
25. april En del af lærerne deltog i efterskolernes årsmøde i Nyborg.
18. maj Størsteparten af kosteleverne og mange dagelever deltog i en sanggudstjeneste i Glamsbjerg kirke, tilrettelagt af menighedsrådet. Såvel form som indhold afveg fra den kendte gudstjenesteform.
23. maj Realisternes sidste skoledag beskrives andet steds.
31. maj 7. kl. og jeg startede på en uges cykeltur i Sønderjylland, hvor vi krydsede landet langs grænsen til Vadehavet ved Rudbøl.
10. juni Ekstraordinær generalforsamling, hvor forældrekredsen traf beslutning om at ansætte min mand som forstander.

11. juni Børneskolens udflugt gik i dejligt sommervejr til »Den gamle Have« i Allerup. Det stedlige friluftsbad blev benyttet, og der blev løst opgaver og samlet S'er i den omgivende skov. Mens vi spiste vores medbragte mad omkring boldbanerne, kunne vi glæde os over aktiviteten i den lokale sportsklub.
13. juni Realisterne er færdige med eksamen og ved en festlighed i salen med kaffe og taler blev der sat punktum for 2 og 3 års målrettet arbejde.
16. juni For prøveholdet fra efterskolen og deres pårørende blev der afholdt en sammenkomst i J. under festlige former, hvor der blev talt og uddelt prøvebeviser.
21. juni Afslutning for børneskolen. Om formiddagen samledes vi til konkurrence og lege på sportspladsen, om aftenen i salen til skuespil. Det var 6. kl. og lærer Winther, der opførte et stykke om en 10 kr. seddels forsvinden i en skoleklasse og de følger, det kan få. Aftenen sluttede med dans.
13. aug. Det nye skoleår startede med lærermøde kl. 14,00, og her var de nyansatte lærere Østergård, Thunberg og Møller-Christensen for første gang med. Om aftenen var der ekstraordinær generalforsamling om de ældre elevs stemmeret.
14. aug. Åbningsmøde kl. 15,00 i salen for alle kosteleverne og deres pårørende. Om aftenen begyndte arbejdet i træningsgrupperne.
15. aug. Skolen begynder for alle kl. 9,00.
I gruppearbejdet fortsattes denne og de følgende eftermiddage.
17. aug. Om formiddagen var der orienteringsløb så krævede, at kun 6 var hjemme, da klokken ringede til middag. Lærerne havde inviteret eleverne på besøg om aftenen.
20. aug. Første onsdagsaften var sangaften ledet af frk. Ebbesen og hr. Jensen.

Fra børneskolefesten.

28. aug. Ordinær generalforsamling, hvor formanden aflagde beretning om årets gang. Nyvalgt til bestyrelsen blev Emil Høbye, Glamsbjerg og Laurits Skytte, Nårup, idet Else Topholm efter 6 år trådte ud af bestyrelsen. Problemerne omkring lørdagsfrihed blev belyst. Mulighederne for køb af grund ved Krengerupvej blev omtalt.
3. sept. Mimespil under forskellige former.
6. sept. Elevmøde for anden gang. Nogle få morgenfriske fulgte timerne fra morgensang, adskillige dukkede op i løbet af formiddagen. Første del af eftermiddagsprogrammet afvikledes i salen, anden del i den nyindrettede opholdsstue. Aftenunderholdningen var »produceret« af et team elever og lærere på slap »TV-line«. Banjo Pers washboard band ydede ved veloplagt spil et væsentligt bidrag til feststemningen.

10. sept. Vi legede detektiver. På grundlag af stadigt strømmende oplysninger skulle vi finde ud af, hvem der var gemt under katederet.
17. sept. Møller Christensen viste lysbilleder fra det gamle Rom.
30. sept. 2.a, T1 og T2 besøgte sammen med Kristiansen og Jakobsen Shell raffinaderiet i Fredericia og Dansk Svovlsyre- og Superfosfatfabrik som supplement til undervisningen i fysik og erhvervsgeografi.
1. okt. Quiz gennem højtaltlere.
3. og 4. okt. Forældredage. For at gøre det muligt for endnu flere at besøge skolen havde vi forældredage både fredag og lørdag, og det er vort indtryk, at forældrene i stort tal tog imod invitationen.
12. okt. Unionen arrangerede fest – en søndag – med »Les Mans«, der larmede usædvanlig meget.
13. okt. 2.b's forældre, elever og lærere samledes om lejrskoleplanerne. Winther viste film fra Vester Anflod. Efter kaffen underholdt Kongstad og Mortensen, og så blev der danset en times tid.
15. okt. Forældremøde i 1.b og 1. klasse.
27. okt. 2.b rejser til Sønderjylland.
29. okt. Valgmenighedspræst Balle Christensen holdt foredrag. Se foranstående.

Disse bemærkninger om livet på skolen kan virke meget flimrende, fordi der mangler det væsentligste i skolelivet, det daglige arbejde på de enkelte hold. Det er her, de virkelig betydningsfulde ting sker, og kun på den baggrund har alt andet værdi.

Tak for hilsener og besøg i det forløbne år, vi glæder os til at se jer også i tiden fremover.

Venlig hilsen

Gunhild og Holger Berg.

Noter

I år er det 10 år siden, Glamsbjerg fri- og efterskole fik et nyt skud på stammen, nemlig Vestfyns Gymnasium. Det blev til i samarbejde med omegnskommunerne, og derfor blev det i løbet af et par år omdannet til en selvstændig, selvejende institution. Vi skylder de mennesker, der dengang viste fremsyn stor tak, ikke mindst gælder det læge Mogens Christiansen og nu afdøde Gunnar Olsen.

1. marts blev Th. Larsen og hans kone Anne Marie forstanderpar på skolen. Af private grunde flyttede de deres teltpæle allerede til sommerferien.

Også Solvangs, der har været ved skolen i 5 år, rejste. Solvang har fået en konsulentstilling inden for de danske husflidsforeninger. Fru Solvang underviser på Husflidsskolen i Kerteminde. Vi ønsker begge familier lykke og held i deres nye arbejde.

I stedet er der kommet 3 nye lærere. De 2 er sikkert mange af jer bekendt, nemlig Vagn Østerård, der sammen med sin familie er flyttet ind på Rønnemosegård, som skolen har lejet af Krengerup gods. Østergård underviser i orientering i efterskolen og realskolen. Per Thunberg er sammen med sin kone og 2 drenge flyttet ind på skolen i Solvangs lejlighed. Han underviser fortrinsvis i regning og matematik.

Den tredje nye lærer er Bent Møller-Christensen, der kommer fra den frie lærerskole i Ollerup. Han bor også på Rønnemosegård i tagetagen sammen med 3 elever. Møller underviser bl. a. i sløjd og orientering. De tre familier er allerede faldet godt ind i skolens rytme, og vi håber at få glæde af samarbejdet i en årrække.

I sommerferien arbejdede en del af lærerne i samarbejde med maler Larsen på at få elevværelserne til at tage sig bedre

ud, og den store stue i forstanderboligen blev indrettet til opholdsstue.

Økonoma fru Grethe Rasmussen har ændret navn til fru Grethe Jensen. Vi gratulerer.

Regnskabsfører Mogens Clemmensen er pr. 1. nov. udnævnt til filialbestyrer af en ny afdeling i Odensen inden for Den Danske Provinsbank. Også det ønsker vi til lykke med.

Fru Beck overtager fra 1. jan. regnskabet ved siden af stillingen som sekretær.

Under forudsætning af godkendelse fra begge sider har skolen købt en grund på ca. 7 tdr. ld. af Glamsbjerg kommune ved Krengerupvej. Det er meningen, vi vil bygge kostafdeling der i første omgang. Forhåbentlig kan jeg i næste årsskrift berette om byggeri og indflytning (måske for optimistisk!)

På 2 generalforsamlinger i august er der sket en fundatsændring for skolen, således at elever over 21 år har adgang til generalforsamlingen og stemmeret på denne. 2 repræsentanter for elevrådet kan overvære generalforsamlingen uden stemmeret.

»Lydpotten« er navnet på et nyt blad, som skolen sender til forældre og elever. Bladet har til formål at styrke samhørigheden mellem hjem og skole. Vi mener, det har stor betydning, ikke mindst for de forældre, der bor langt fra skolen. Alle har ret til at skrive i bladet, også gamle elever, og skulle nogen have lyst til at læse det, kan I blot sende jeres adresse til skolen, så skal I få det tilsendt.

Redaktionen af årsskriftet er foretaget af Else Eg Larsen, Kirsten Juul og Gunhild Berg.

Vi takker dem for vel udført arbejde. *Holger Berg.*

Vi sender alle, gamle og nuværende elever, venner af skolen, vore bedste ønsker om en glædelig jul og et godt, lykkebringende nytår. Vi håber, I får lyst til at besøge skolen. I er alle hjerteligt velkomne her.

Mange hilsener

Jesper, Anne, Mette, Gunhild og Holger Berg.

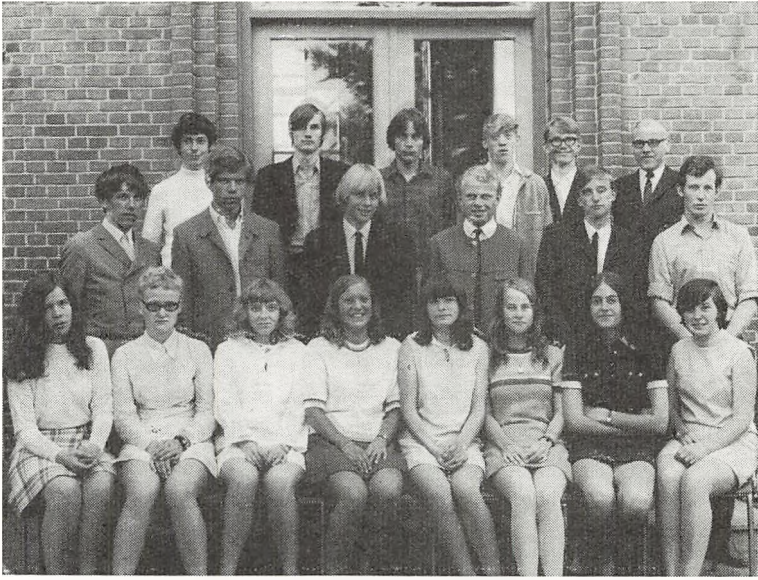
Skolens afgangshold

Efterskole 1968–69

Erland Abrahamsen, Degnehøjvej 75, Drigstrup, 5300, Kerteminde.
John Leif Andreasen, Kærum mark, 5610 Assens.
Karl Henrik Banke, Dyreborg, 5641 Horne.
Susanne Busse, Ole Rønnersgade 6, Aarhus.
Inga Birgit Christiansen, Birkevej 2, 5310 Seden.
Kim Thrane Christensen, Fåborgvej 19, 5762 V. Skerninge.
Nuggi Michael Dige Vemmer, Assensvej 78, 5500 Middelfart.
Hans Henning Eriksen, Sønderby, 5631 Ebberup.
Elis Karen Henriksen, Vejle-Allested, 5651 Gelsted.
Jette Hessel, Jægervang 37, 3460 Birkerød.
Anne Lise Jensen, Roligheden, Vinde-Helsing, 4281 Gørlev.
Karsten Ole Jensen, Skanderup, 6000 Kolding.
Knud Jensen, Fjellebro mark, 5773 Rudme.
Kurt Jensen, Snoghøjvej, Snoghøj, 7000 Fredericia.
Lone Lyneborg Jensen, Nygade 7, 5651 Allested.
Gert Johansen, Ålsbo Mosegård, 5591 Gelsted.
Lise Johnsen, Holmegård, Kundby, 4533 Sandby.
Ruth Kjellerup, Søllested, 5620 Glamsbjerg.
Finn Carlo Larsen, Indslev, 5580 Nr. Åby.
Niels Bøving Lunden, Nørgårdslund, 6640 Lunderskov.
Søren Bro Pedersen, Damhaven 19, 7100 Vejle.
Kent Sandholt Rasmussen, Vigelsøvænget 14, 5000 Odense.
Hanne Refstrup, Vinde-Helsing, 4281 Gørlev.
Jeppe Barne Simonsen, Moselund, 5560 Årup.
Anders Bech Thøgersen, Sønderho, 6734 Fanø.

9. klasseprøve 1969.

Kirsten Andersen, Nørrevang, 5591 Gelsted.
Lis Anderson, Femtning, 5633 Knarerborg.
Marika Fægteborg Hansen, Bøgevej 2, Havnbjerg, 6430 Nordborg.
Kurt Gert Lindholm Madsen, Mondalsvej 12 B, 8000 Århus N.
Wagn Planck Olsen, Oehlschlägersgade 4, I., 1663 København V.
Allan Cofixen Sørensen, Drewsensvej 4, 2. th., 5000 Odense.

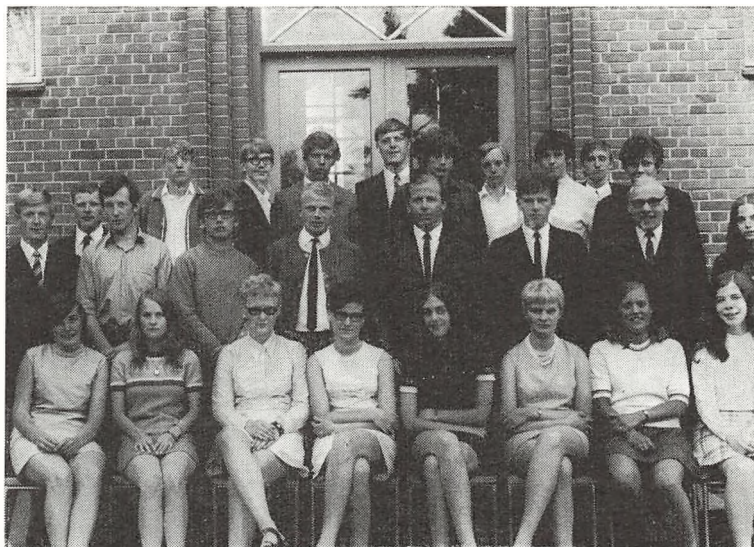
Realkostelever 1969.

9. klasseprøve og teknisk forberedelseseksamen 1969.

Asger Lindskrog Christiansen, Slengeriksvej, 5500 Middelfart.
Keld Thorkild Hansen, Spholmhuse, 5620 Glamsbjerg.
Anette Juul Jensen, Majas Alle 21 B, 5250 Frucns Bøge.
Inger Nelly Isaksen Jessen, Gl. Strandvej 109, 3050 Humlebæk.
Orla Dahl Nielsen, Strandby, 5683 Hårby.
Hans Raahauge, Køng, 5620 Glamsbjerg.
Bodil Elise L. Storm, Lindchøj, Romerhus, 5620 Glamsbjerg.

10. klasseprøve og teknisk forberedelseseksamen 1969.

Birgitte Frandsen, P. Bangsvej 14, 7600 Struer.
Lone Brita Hermansen, Sejerøvej 12, 4300 Holbæk.
Kay Max Jensen, Tallerup smedie, 5572 Tommerup.
Niels Peter Brandt Jørgensen, Teglværksgade 6, 5500 Middelfart.
John Schärfe, 5633 Knarreborg.

2.a 1969.

2-årigt kursus 1969.

Bjarne Andersen, Havnegade 27, 5300 Kerteminde.

Niels Andersen, Bakkehuset, Petersværftsvej, 4772 Langebæk.

Villi Gert Batzlaff, Nederby, 6383 Rinkenæs.

Poul Kirkegård Bæk, Tværvej 7, Dyrehaven.

Birthe Ellegård, Søndergade, 5620 Glamsbjerg.

Dorte Eyde-Nielsen, Gartnersvinget 35, 2800 Lyngby.

Bente Karlshøj Falden, Søllested, 5620 Glamsbjerg.

Gudrun Petersdatter Fink, 6533 Øster Lindet.

Arne Emil Hansen, Tune, 4000 Roskilde.

Ejner Alfred Hansen, Vrangagergård, Dreslette, 5632 Flemløse.

Susanne Hansen, Fægteborgen, 6430 Nordborg.

Esben Syrak Jensen, Sofienlund, 5600 Fåborg.

Grethe Brøndum Jensen, Haugård, 9632 Møldrup.

Poul Johansen, Tågerup, 5660 Sommersted.

Jens Chr. Løndal, Nordvej 204, 5991 Thurø.

Jens Overgård Mikkelsen, Emb, 7990 Øster Assels.

Per Mølgård, Amagerbrogade 69, 2300 København S.

3.b 1969.

Niels Ivar Skrydstrup Nielsen, Langager, 6683 Føvling.

Søren Nielsen, 5662 Håstrup.

Thomas Schack Hardy Oksen, Ny Randerstoft, 6892 Bolderslev.

Annette Pedersen, Klampenborgvej 16, 5500 Svendborg.

Jørn Lunde Pedersen, Voldtofte 5632 Flemløse.

Bent Alex Poulsen, Strandgade 38, 5683 Hårby.

Palle Viggo Poulsen, Nørrebro 107, 5900 Rudkøbing.

Marit Elvius Ramsing, Dr. Abildgårds alle 18, Frb., 1955 Københ. V.

Henriette Svensson, Bendstrup, 3400 Hillerød.

Bjarne Gråbech Sørensen, 5683 Hårby.

3-årig realeksamen 1969.

Karen Elisabeth Lykke Andersen, Øksnebjerg mølle, 5610 Assens.

Lars Christensen, Dærup, 5620 Glamsbjerg.

Mette Erhard-Frederiksen, Hesle Dalgård, Turup, 5610 Assens.

Marianne E. Skovlund Fich, Nørregade, 5620 Glamsbjerg.

Kurt Krogager Hansen, Skolegade, 5620 Glamsbjerg.
Ulla Kirkegård Hansen, Oldgyde 8, 5620 Glamsbjerg.
Ingelise JJacobsen, Oldgyde, 5620 Glamsbjerg.
Ove Lundin Jacobsen, Holte, 5620 Glamsbjerg.
Lars Jørgen Johansen, Falengård, 5620 Glamsbjerg.
Jørgen Christian Jørgensen, Holte, 5620 Glamsbjerg.
Peter Rasmus Lind, Harevej, 5620 Glamsbjerg.
Anni Vestergård Nielsen, 5632 Flemløse.
Birgit Bruun Nielsen, Romsø.
Finn Nielsen, Østerby, 6475 Kegnæs.
Poul Richard Pedersen, Voldtofte vænge, 5632 Flemløse.
Gert Bundgård Poulsen.
Steen Krarup Rasmussen, Sølvgade 93, 1307 København K.
Jørgen Erik Svendsen, Røvænget 15, 2880 Bagsværd.
Hanne Sørensen, Søndergade 50, 5620 Glamsbjerg.
John Rye Thomsen, Vestregade 11, 5000 Odense.

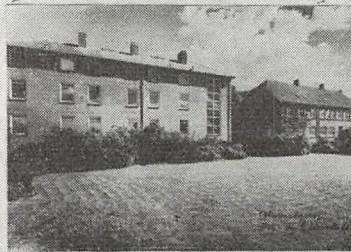
Erland Alvaasen John Anderson Kirsten Andersen Lis Andersen Carl-Henrik Banke Søren Bro Susanne Busse Kim Christensen Roger Christensen Børge Christensen Allan Sofjens Michael Dige Hånt Enkelsen

Gitte Frandsen Hald Hansen Elis K. Henriksen Lone Hansens Børvald Jacobsen Mary D. Jacobsen Thorhild Larsen Anne-Marie Larsen Johan T. Høegstad Anette Høegstad Kirsten Juul Jette Hessel Hjetie Jensen Anne-Lise Jensen

Elise Kibesen Inger Ballegaard Helge Berg Olsen Gunhild Berg Olsen

Glamsborg Fri- og ELLerskole Vinteren 1968-69.

Ju Solvang Henry Solvang Henning Jensen V. Winther Jensen

N. J. Hauge Mortensen Gyro Hauge Mortensen Anne Christensen Lis Christensen Hannelise Bille

Erling Kristensen Meta Kristensen Lis Brandt Jerry Bech Hogens Thomsen

Kirsten Jensen Mai M. Jensen Ingrid Jensen Gerthe Rosmussen Jonna Petersen Bibba Haugaard Kirsten Petersen Inga Pihl Rasmus Larsen Lulle Larsen Lone Jensen Egger Jessen Carl Johansen

Lise Johansen Ralf Kjellerup Finn Larsen Niels Lunden Kuri Madsen Otto Nielsen Wagn Plesner Bent Rosmussen Hanne Resaur Hans Rørbøge John Schærøe Birnie Simonsen Bodil Storr Anders Thøgersen

Skolens bestyrelse

Peder Flemløse (formand)
Else Christensen (næstformand)
Karl Henrik Larsen (sekretær)
Ejner Rasmussen
Else Eg Larsen
Emil Høbye
Laurits Skytte

Vi på skolen sender alle, både nuværende og tidligere elever,
ønsket om en rigtig glædelig jull!

*Marie Espensen. Marie Olsen. Anna Skriver.
Kirsten og Per Juul. Lis og Gunner Brandt.
Erna og N. J. Mortensen. Anneke og Johan Kongstad.
Mary og Evald Jacobsen. Meta og Erling Kristensen.
Lis og Arne Kristiansen. Annlise og Bent Bille.
Grethe Jensen. Julie og Rasmus Larsen.
Inger Ballegård. Henning Jensen. Else Ebbesen.
Mogens Clemmensen. Jenny Bech.
Bent Møller-Christensen.
Inger og Per Thunberg. Edel og Vagn Østergaard.
Gunhild og Holger Berg Olsen.*

meddelelser

fra elevforeningen

Elevforeningen har i det forløbne år beskæftiget sig med
HUSKØBET

som vi snakkede om ved elevmødet i februar. Planen måtte desværre helt opgives, da undervisningsministeriet ikke ville give endelig godkendelse.

ÅRSSKRIFTET

som I sidder med her. Vi følger den linie med mere direkte kontakt, som vi startede sidste år, og håber på, at stadig flere vil benytte lejligheden til at sende hilsen til gamle klassekammerater.

Tilhøvere til elevmødets »foredrag«.

ELEVMØDET

På mødet i februar, som var godt besøgt, og hvor vi bl. a. fik lejlighed til et gensyn med Baunsbak, der om eftermiddagen fortalte om sit nye arbejde, blev det besluttet fremover at holde elevmødet *første lørdag i september*, og da havde vi igen et velbesøgt møde.

Eftermiddagens foredrag blev en god samtale ovre i den nye dagligstue om, hvordan et elevmøde burde forløbe, og vi har naturligvis søgt at notere os alle de argumenter, som kom frem, for at kunne tage hensyn til den, når vi skal forberede det næste elevmøde, som bliver *første lørdag i september*.

Kontakt med gamle elever

Georg Jørgensen, Holte, 5620 Glamsbjerg, var den eneste fra efterskolen 1963 til elevmødet i september, og han er skuffet over ikke at møde gamle kammerater. Han fortæller: Efter læretid i Glamsbjerg blev jeg i 1967 elektriker. Jeg har indtil august d. å. arbejdet her i byen og i Haarby, men er nu begyndt på teknisk skole i Odense for at få installatørexamen.

Om kammerater:

Irene Falck Christensen arbejder hos Branth manufaktur, Thorvald Andersen er ved et murer- eller entreprenørfirma i Odense.

Jørgen Lund og Bjarne Hollemand har i foråret afsluttet deres værnepligt, og Jørgen er vist taget til Cypern. Jørgen Nielsen er vist blevet tømrer.

Om et efterskoleophold (på opfordring).

Jeg var på efterskole i 10 måneder. Jeg regnede med, at jeg ville have mere udbytte af dette og 9-10 klasse, end en eventuel realeksamen. De 10 måneder blandt andre unge var en stor oplevelse for mig, og det har været meget lettere for mig at være hjemme og blandt andre unge efter opholdet. På efterskolen var der kun få tvungne fag, og derefter kunne man vælge mellem en hel række valgfri fag, passende til vore forskellige senere uddannelser. For mig har opholdet både været en stor oplevelse og til stor nytte ved den senere skolegang.

Venlig hilsen

Bente Larsen, Rullestedet, Glamsbjerg.

Anette Pedersen, Klaregade 19, Odense, skriver: Jeg går på Tietgenskolen i Odense for at tage sproglig handelseksamen, om alt går vel, er eg færdig til sommer. Tak for året på Glamsbjerg fri- og efterskole. Jeg savner skolen.

Venlig hilsen fra

Annette.

Kirsten Andersen, Nørrevang, Gelsted, sender også hilsen til gamle kammerater og skriver, at de altid er velkomne hos hende.

Hospitalslaborant *Grete Møller Pedersen*, der nu bor Jagtveejn 107, 2. tv., Kbhvn. N., sender en hjertelig hilsen til alle »gamle« lærere og kammerater.

Svend Aage Fischer, Pilehavevænget 37, Vallensbæk, Albertslund, skriver: De bedste hilsener til fru Marie Olsen, frk. M. Espensen, fru K. Juul, hr. og fru J. Kongstad samt Gunhild og H. Berg. En speciel hilsen til årgang 1956: Skal vi begynde at forberede 1971? Send venligst gode ideer til mig. Ideen med 1971 mødet er Else Møllers.

Thomas Oksen skriver: Kære gamle elever og lærere. Jeg er nu blevet soldat og ligger ved Gardehusarregimentet i Næstved. Er for tiden på sergentskolen i Oksbøl. Jeg synes, I skal møde op til næste elevmøde, det er så hyggeligt at ses en gang imellem.

Venlig hilsen

Thomas.

Om *Ivar Nielsen*, Føvling, vides, at han for tiden opholder sig i England.

Bodil Hansen, 3.b 68, skriver: En hilsen til lærere og kammerater. Jeg bor i Odense og går på Teknisk Skole for tiden som teknisk assistent. Til januar begynder jeg i praktikantplads i et rådg. ingeniørfirma her i Odense. Hvis nogen får lyst til at besøge mig, bor jeg Hjallesvej 82, kld. Alle er velkomne. Tak til elevforeningen for det meget interessante årsskrift i 1968.

Inger Margrethe Jensen, Skolevej 58, 5633 Knarreborg, sender hilsen.

Efterskolen. 10 års jubilarer 1970.

Leif Bjarne Johansen sender mange hilsener og fortæller, at han bor i Odense, er forlovet og har arbejdet som elektrosvejer på Lindø, siden han var 18 år.

Ellen Jørgensen havde forskellige pladser i huset, afbrudt af et 5 mdr.s højskoleophold i Rødding vinteren 1963-64. Blev så glad for Sønderjylland, at jeg besluttede at tage plads på Als, hvor jeg var i 21½ år. Forlod »gryderne« 1. september 1966 for at begynde på seminariet i Vejle og bliver dimitteret nu til jul. Har endnu ikke fået nogen stilling, så det ligger i det uvisse, hvor jeg drager hen til nytår.

Er ugift og uden forpligtelser. Mange hilsener til gamle kammerater og lærere.

Inge M. Jørgensen (gift Hansen) havde 3 forskellige pladser i huset. 1. 5. 1964 ansat som ekspeditrice i en bagerforretning i Middelfart. 1. 4. 68 plads i »Strøgekonditoriet« i Fredericia. Gift i juni 1968 med Kurt Hansen, der er sparekassefuldmægtig i Fredericia Sparekasse. Har bygget et dejlig hus Engtoften 10, Erritsø. Hvis nogen har lyst at kigge ind, er de velkomne.

Poul Anker Welling Jørgensen kom 8 dage efter skolens slutning med skoleskibet »Georg Stage« som elev på 5 mdr.s togt. Fortsatte derefter 5 mdr. med skoleskibet »Danmark«. Holdt jul på Madeira og var også et trip på de Vestindiske Øer. Senere sejlede Poul med fiskerikontrolskibet »Havmågen«. På sine ture med 2 tankbåde har han været i Japan og Mellemamerika. Dermed sluttede arbejdet til søs. Arbejder nu som repræsentant i bilfirmaet Schibbye Automobile A/S, Falkoner Centret, København. Hilsen til alle lærere og kammerater årgang 1959.

Birgit Madsen (gift Bønløkke) havde efter efterskoleopholdet 3 pladser i huset, blev så gift med en landmand, og de har nu en gård i Holmdrup pr. Skårup (ved Svendborg). Birgit er godt tilpas som landmandskone og har to friske drenge: Claus på 4 år og Torben på 2 år.

Frede Nørgård var hjemme i 2 år og hjalp til ved landbruget. April 1962 i lære hos maler Eg Larsen, Glamsbjerg, udlært marts 1966. Soldat i Odense fra juli 1966 til sept. 1967. Begyndte januar 1968 på videreuddannelse på Teknisk skole i Odense, først 8 måneder i første svendeklasse. Fra april til oktober arbejdede Frede i Middelfart og fra oktober til januar 1968 anden svendeklasse på Teknisk skole. Fra januar til april 1969 virksomhedslederklassen og fra april diplomklassen, der afsluttes med eksamen her i december. Frede er forlovet og bor i Middelfart.

Birgit Pedersen kom 5 mdr. i huset på en gård. 1. oktober 60 i lære som damefrisør på en kombineret herre- og damesalon, udlært i maj 65 og blev samme sted som assistent i næsten et år. Begyndte egen

salon i marts 66 i lejede lokaler, men købte selv inventaret. Birgit boede hjemme og kørte med sin forlovede på arbejde hver dag. Blev gift i juli 67 og flyttede ind i et nyt hus, de havde bygget. Har hele tiden haft meget at lave, så de har ingen børn endnu. Birgit har haft det godt og kan ikke ønske det bedre. Adr.: Hårslev, 5475 Gamby.

Børge Lund, Kløvervej 27, Kolding. Fra Glansbjerg kom jeg i lære på en frugtplantage ved Årøsund. Derefter var jeg på kursus på gartneri- og havebrugsskolen Søhus, inden jeg aftjente værnepligt i Odense. Så arbejdede jeg et halvt år i Holland og et halvt år i Svejs ved mit fag, hvorefter jeg blev førstemand hos min læremester. Siden 66 har jeg været ansat ved statens plantetilsyn, hvor jeg bl. a. har tilsyn med planter til eksport og import. Det medfører hyppige rejser i ind- og udland. Ugift.

10 års jubilæer 1970.

2-ARIGT KURSUS

Einav Sonne Andersen, Kærvænget 24, Tranbjerg Haveby.

Efter eksamen forsøgte jeg mig et årstid som elektriker, men fandt ud af, at det ikke var det rigtige. I stedet blev jeg isenkræmmerlærling i Fåborg, blev udlært efteråret 1964 og fik plads hos Victory i Odense. Fra maj 65 til maj 66 aftjente jeg værnepligt hos CF på Sandholt og vendte så tilbage til Victory. 1967 tog jeg på skole igen, først udvidet højskole i Haslev, derefter dekoratørskole. Fra maj 1968 har jeg været ansat hos stormagasin Salling i Århus, her 15. november i koncernens nye bolighus DOMO i Viby, hvor jeg får indretning som speciale. I juni 68 blev jeg gift, min kone er sygeplejerske, og nu i sommer har vi fået en søn.

Birgit Clemensen, Højagerparken 28, 2750 Ballerup.

Birgit startede som elev hos postvæsenet, først i Hasle og siden i Roskilde. Efter fagprøve 1963 var hun ca. 1½ år i Vordingborg, tog så et kursus i teletjeneste og kom til rigstelefonkontoret, et mægtig spændende job, som gav en masse kontakt med hele verden. Nu arbejder hun hos overtelegrafinspektøren, hvor hun har med administrations- og tilsynsopgaver at gøre, det giver en masse rejser over hele landet. Til slut skriver Birgit, at hun nu har fået en dejlig stor, ny, men dyr lejlighed, hvor alle er velkomne til at kikke indenfor.

John Hvidholm Eriksen, Freuchensvej 48, Ålborg.

Som I kan se, skriver jeg fra Ålborg, hvor jeg er blevet bosat.

Men for at begynde med begyndelsen: fra september 1960 sparekasse-elev i Odense, samtidig med at jeg tog handelsmedhjælpereksamen med bankprøve. I september 1964 blev jeg indkaldt til livgarden og så i 66 tilbage til sparekassen Fyn i Odense og til nye studier, nu Odense Bankskole, hvor jeg tog 1. del 1967. Så fik jeg lyst til at se noget nyt og blev juni 1967 ansat i sparekassen Nordjylland i Ålborg, hvor jeg nu arbejder i udlånsafdelingen.

Og her i Ålborg traf jeg min kone, som hedder Inge. Vi blev gift her i juni måned og har fået os en dejlig lejlighed, hvor I fra klassen endelig må kikke ind, hvis I skulle komme til Ålborg.

Margit Sundahl (Højmark), Grønnevungen 15, Pårup.

Mine ti år kan beskrives kort — først to år i huset i Flemløse, derefter et år som forpraktikant i en børnehave i Odense. Året efter søgte jeg optagelse på børnehaveseminariet, men var ikke i den trediedel, som blev optaget, og så har jeg ikke fået gjort mere ved den uddannelse, men det er jo ikke for sent endnu, så måske!

I mellemtiden er jeg blevet gift med Erik Sundahl, som er bager-svend, og vi har to børn, Lisbeth på 4½ og Peter på 1 år.

Poul Jørgensen, Egmont Studentergård, Risskov.

Poul fortsatte på gymnasiet i Glamsbjerg, hvor han blev student i 63. Blev så indkaldt til artilleriet i Varde, og efter endt militærtjeneste begyndte han at studere økonomi på Århus Universitet i efteråret 1964. Da jeg kom tilbage til Århus efter sommerferien, fik jeg en overraskelse: det hus, hvor jeg havde et værelse, var blevet købt af Hanne og Jens Erik, så jeg boede hos dem i 3½ år, indtil jeg flyttede på kollegium. Poul læser til eksamen for tiden, han skal op til jul, men der er dog tid til en hyggelig sludder og til at høre en Beatles-plade, hvis man kikker indenfor på kollegiehybelen.

Ove Hvid Hansen, Ed. Suensonsgade 61 R, 8200 Århus N.

Efter endt realeksamen begyndte eg på gymnasiet i Glamsbjerg, som jeg forlod sommeren 1963 med studentereksamen. Samme efterår begyndte jeg at læse matematik og fysik på Århus Universitet, og jeg forventer at bestå embedseksamen nu til sommer. August 1967 blev jeg gift, vi har ikke nogen børn endnu.

Bent F. »Sputnik« Larsen, Kongevejen 117, 2830 Virum.

Det første årstid flagrede jeg rundt uden at foretage mig noget videre nyttigt, men gik så 3 år i lære i automobilbranchen, 2 år på Niels Brock med en noget bedre eksamen, end jeg præsterede i Glamsbjerg. Så arbejdede jeg som revisorassistent samtidig med 1. del af HD i regnskabsvæsen, men afbrød til fordel for en omflakkende tilværelse som accountant i et amerikansk firma, hvor jeg besøgte næsten hele verden. En spirende forlovelse, som ikke holdt, bragte mig hjem igen, først til et arbejde som rejserevisor, men det er nu skiftet ud med et mere fast arbejde hos Topsøe, vores største »know-how« firma som regnskabskyndig. Og nu har jeg så megen ro og frihed, at jeg er påbegyndt færdigstudium af HD.

Karl Erik Pedersen, Tåning Overgård, 8660 Skanderborg.

Karl Erik har arbejdet i landbruget, siden han forlod Glamsbjerg, afbrudt af militærtjeneste som konstabel. Han er nu fodermester og kunne ikke drømme om af skifte erhverv, det er dejlig frit, og det er pragtfuldt at arbejde med dyr.

Viggo Thestrup Schmidt, Hedeparken 59, 3. th., 2750 Ballerup.

Efter opholdet på skolen hjemme på gården i 3 mdr., derefter 2 mdr. på en gård ved Esbjerg; derfra til en gård i Genner ved Åbenrå; 1. 3. 60 påbegyndt værnepligten ved livgården, der blev afsluttet 1. 7. 61; dagen efter i ny arbejdsplads som telefonmontør i Kolding og senere i Vejle; 31. 12. 64 skiftede på ny arbejdsplads, denne gang hjem som karl for min bror, der nu ejede gården; 1. 4. 65 på skole hos politiet i 3 mdr.; 6 mdr. på en københavnsk politistation; påny 6 mdr. på politiskolen; derefter igen 6 mdr. på stationen; herfra 12 mdr. i Københavns politis udrykningstjeneste, og videre herfra til Københavns færdselspoliti med patruljetjeneste i bil og på motorcykel i ca. 1½ år; derfra til kriminalpolitiet, hvor jeg fortsat arbejder. Efteråret 1965 gift — i ægteskabet en datter på 3 år.

Med venlig hilsen

Thestrup.

Ja, så kom der desværre ikke flere breve, men heldigvis ved vi lidt om et par af de »ikke skrivende«.

Ib Agergård prøvede — naturligvis — lidt af hvert. Studenterkursus, musiker, tankpasser, lærervikar, stud. jur. o. s. v., men gik så i kompagni med sin far om en maskinsatsfabrik i Odense.

Kristian Rask tog studentereksamen fra kursus i Odense 62 og studerede så jura ved Århus Universitet med embedseksamen 1967. Han fik så ansættelse som sagførerfuldmægtig, først to år i Sønderborg og er her i sommer flyttet til Frederikshavn. Han påstår, at han altid har ganske forfærdelig meget at lave, men han har dog nået at blive gift – med Bodil fra vor parallelklasse – og de har fået en lille dreng, som nu er næsten et år.

Og så er der jo endelig os selv.

Først skiltes vore veje lidt, Hanne gik på Tietgenskolen i Odense, mens jeg tog på studenterkursus i Århus og faktisk havde travlt, men dog fik tid til nogen besøg på Fyn alligevel. Hanne blev i Odense efter sin handelseksamen, hun arbejdede først nogen tid på kontor som elev, men holdt op der og tog sproglig studentereksamen fra Fyns studenterkursus. I mellemtiden var jeg også kommet til Odense, dog afbrudt af ophold dels på sergentskole på Kronborg og dels på løjtnantskole på Gurrehus. Vi blev gift i maj 1964 og havde et pragtfuldt år, mens Hanne tog sit sidste år på studenterkursus, og jeg gjorde tjeneste som løjtnant i Odense. I september 65 flyttede vi så her til Åbyhøj, hvor vi, som Poul har fortalt, fik ham med i købet, da vi købte vort hus. Jeg begyndte at læse økonomi, det går meget godt, og jeg synes, det er alle tiders fag, og Hanne måtte så tjene til livets ophold for os. Hun er ansat hos IBM, hvor hun sidder i receptionen og passer omstillingsbord og kasse. Sidste sommer fik vi en datter, Lene, som netop nu er ved at lære familiens sidste medlem – en hundehvalp – hvordan man hurtigst tømmer sin fars papirkurv.

Med venlig hilsen

Hanne og Jens Erik.

Her til slut skulle brevet fra Hans Olav have stået, men det er jo desværre ikke muligt, da han mistede livet ved en ulykke – et styrt fra et træ – under udførelsen af sit arbejde som skovfogedelev i Sverige. Æret være hans minde.

En jubilerende gruppe er føjet til i år, idet det første hold præliminarister fra 3-årigt kursus blev dimitteret i 1960.

Elfride Rasmussen (Mayerhofer): kom i lære i Glamsbjerg Bank i 4 år, gik samtidig på Glamsbjerg købmandsskole, hvor jeg fik min handelsmedhjælpereksamen. Lærte i mellemtiden min mand Bent Rasmussen at kende, også tidligere friskoleelev. Efter endt læretid til

Odense i Handelsbanken i 3 år og tog bankskoleeksamen fra Tietgenskolen. Gift 1967 og bor nu i Roskilde, hvor jeg arbejder i Roskilde Bank. Har en lille pige, Lisbeth, på 1½ år. Det ville være morsomt at tale med gamle kammerater igen, så jeg håber, vi mødes på skolen til elevmødet. Adr.: Dommervænget 28 A, st., 4000 Roskilde.

Erik P. Christensen dimitteredes fra Vestfyns Gymnasiums 3-årige studenterkursus i 1963 som matematisk student. Var under sidste del af kurset i tvivl om, hvad jeg egentlig ville med den eksamen, men hvad – den var jo altid god at have i baghånden. I september 1963 indkaldt til militærtjeneste i Den kgl. Livgarde og tilbragte 16 mdr. i København og omegn. Søgte i 1964 ansættelse som politibetjent og fra 1. januar 1965 fastansat statstjenestemand. Er stationeret ved ordenspolitiet i Glostrup, men hvorvidt jeg forbliver her eller søger tilbage til min fødeø, Fyn, vides ikke endnu. Er gift med en bankassistent, der stadig arbejder i en af landets største banker. Vi har en lille pige, som er i privat dagpleje. Vi har en lejlighed i Glostrup, ny og dyr, men tilpas nær vore arbejdspladser. Døren står altid åben for gamle skolekammerater. Adr.: Dalvangsvej 8, 2. tv., Glostrup.

Håber dette vil nå jer, da jeg i øjeblikket sidder i 24° C varme på Cypern – 3000 km fra Danmark. Årsagen: Frivillig tjeneste i FN's fredskorps på Cypern (UNFICYP), hvor jeg skal forrette tjeneste i 4 mdr. Det danske politikorps (DANCIPOL = Danish Civilian Police) tæller en styrke på 40 politifolk, og vi indgår i samlet styrke med svenske, østrigske og australske politifolk. Vor opgave er ad forhandlingens vej at søge kontakten genoprettet mellem grækerne og tyrkerne. De bedste hilsener til alle på skolen med opfordring til alle 10-års jubilarene at møde op til jubilæet.

Tove Malmrose (Elkjær) blev ansat ved Odense Toldkammer, og her er hun stadig. Blev gift i 1965 med en repræsentant, og bor nu i Højby. Har en lille pige, Charlotte, på 1 år. Hilsen til alle gamle elever. Adr.: Birkevænget 10, Højby F.

Hanne Gormsen ville som mange af elevkammeraterne være sygeplejerske. Startede med et år i huset på »Boserupminde«, derfra på gymnastikhøjskole i Ollerup vinteren 1961-62. I marts 1962 begyndte sygeplejeuddannelsen i Odense og tog eksamen september 1965. Herfra til Århus, hvor jeg arbejdede et år på operations- og skadestuen. Ville igen tilbage til Fyns land og fik ansættelse på OABS, hvor jeg

nu har arbejdet i 3 år. Er vist den eneste fra klassen, der ikke er gift, i stedet har jeg en lille lejlighed, en gammel bil og en ung hest. Jeg håber at se hele klassen til elevmødet. Kommer nogen forbi Odense, er I velkomne. Jeg bor Floravænget 2, 1. s., Fruens Bøge.

Karsten V. Petersen fik matematisk studentereksamen i Tarm i 1963. Indkaldt som soldat i Sønderborg august 63. Sergentskole november 63 til april 64. Sergent i Fredericia fra april til november 64. Cypren til april 65. Løjtnantskole til oktober 65. Tilbage til Fredericia indtil april 66, så Hærens Officerskole indtil april i år. Er nu igen i Fredericia. Gift 1967 og har en datter. — »I håb om, at I har det lige så godt som jeg«, slutter Karsten med de bedste hilsener.

Axel Gravensen kom på kontrolskole og fungerede som assistent i 1 år. Begyndte på Tønder Statsseminarium i november 1961; efter lærereksamen vikar på øvelsesskolen i Tønder indtil CF-korpset kaldte til tjeneste i Haderslev. Færdig 1. sept. 67 og har siden denne dato været ansat ved Årslev skole ved Børkop. Gift i april 66 med en sønderjyde, ingen børn.

Axel fortæller, at han på en tur til Færøerne i sommer hilste på Niclas Niclassen, der nu er borgmester i Sørvåg.

Niels Vissing Jacobsen: Efter at have restitueret det brækkede ben karl på »Lundegård« ved Nr. Broby i 3/4 år. Derefter 2 år på Odense Studenterkursus — studentereksamen 1963. Aftjent værnepligt på 2 mdr., blev kasseret og begyndte sept. 63 at studere psykologi ved Københavns universitet. Håber at tage afsluttende eksamen juni 1970. Sommeren 1967 gift med studenterkammeraten Kirsten. Har to drenge, Michael og Jacob. Fra august 67 er Kirsten ansat som lærer ved Balerup skolevæsen; forventer at emigrere dertil, når jeg er blevet cand. psyk. Har jævnlig forbindelse med Jørgen Ludvigsen. Er indstillet på at fejre 10-års jubilæet hos Hanne Gormsen.

Gitte Holleufer (Jensen) begyndte i 1962 som sygeplejeelev på OABS og blev færdig som sygeplejerske i 1965. Har været på forskellige sygehuse og er nu ansat som operationssygeplejerske på Århus amts-sygehus. I maj 1968 gift med maskinmester Henning H. og har siden oktober 1968 boet Teglbakken 16, 8340 Malling, i et etplans hus. Ingen børn endnu.

Knud Erik Johansen fik en 4-årig uddannelse som elctromekaniker i Assens. Begyndte i efteråret 1964 at studere på Odense teknikum. Efter 3 år ingeniør med svagstrømsteknik som speciale. Derefter ansat hos Brüel & Kjør i Nærum, hvor Knud Erik nu har været i 2 år. I efteråret 1968 gift med en fynsk pige, og er nu bosat i Birkerød; ingen børn.

Jørgen Saro Mogensen tog studentereksamen på Vestfyns Gymnasium i sommeren 1963. Rejste til København på Tandlægehøjskolen og blev færdig som tandlæge i sommeren 1968. Så ventede militæret — fungerede som tandlæge i Jonstruplejren ved Flyvestation Værløse indtil udgangen af august måned i år. Fra 1. september ansat hos en tandlæge i Dragør. Er ugift, men forlovet. En hilsen til alle »de gamle bekendte«.

Bodil Brems Bjørklund (Nielsen) har taget nysproglig studentereksamen og læst teologi i København. Nu kunstmaler og gift med en kunstmaler. Siden 1967 en livlig datter ved navn Irmelin.

Elevforeningens regnskab

1967-68.

	Indtægt	Udgift
Overført	194,91	
Løssalg af årsskriftet	187,00	
Indkommet for årsskrifter pr. giro	3.030,00	
Girorente	4,56	
Girogebyr		6,24
Porto		454,00
Elevmøder	1.119,25	1.043,53
Boggaver		111,25
Kuverter		12,00
Tilbagebetalt lån til friskolen		400,00
Årsskriftet		2.400,00
	4.535,72	4.427,02
Giro		87,29
Bank		20,14
Kasse		1,27
	4.535,72	4.535,72

Ovenstående regnskab gennemset og fundet i overensstemmelse med bilag. Kassebeholdning fundet til stede.

Mogens Christensen.

E. Jacobsen.

Elevmødet vil blive afholdt
lørdag den 5. september 1970.
Endeligt program kan endnu ikke anføres.

Elevforeningens bestyrelse:

Jens Erik Jørgensen, Frejasvej 9, Åbyhøj (formand).
Gunhild Berg Olsen, Glamsbjerg.
Foreningens kasserer er Kirsten Juul, Glamsbjerg friskole.
Mogens Christiansen, 4. Maj-kollegiet, Odense.
Disa Kold, 4. Maj-kollegiet, Odense.
Ole Hansen, Skydebjerg.

Indholdsfortegnelse

Piet Hein: Den lille lue	3
T. Balle Christensen: Hvem skal opdrage - samfundet, skolen eller hjemmet?	4
Asger Baunbak-Jensen: Fritidsloven - En spændende forlængelse af det folkeoplysende arbejde i Danmark	13
Ib Solvang: Husfliden og fritiden	19
N. J. H. Mortensen: Fritidslære	22
Emil Høbye: Ny-Hedeby	25
Albert Larsen: Et 50-års jubilæum	27
Edel Traun: 50-års skolejubilæum	29
Anette Pedersen: Rapport over vor sidste uforglemmelige skoledag	32
Kirsten og Lisbeth: 2.b på Vester Anflod	35
Finn Rasmussen: 7. kl. i Sønderjylland	37
Henning M. Jensen: Kend de andre og dig selv.....	38
Gunhild Berg: Dagbogen	44
Holger Berg: Noter	53
Skolens afgangshold	55
Skolens bestyrelse	61
Meddelelser fra elevforeningen	63
Formandens beretning	64
Kontakt med gamle elever.....	66
10-års jubilarer 1970	67
Elevforeningens regnskab	76
Elevforeningens bestyrelse	77

Tegninger: J. T. Kongstad.